

Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa
Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •**
Светог Димитрија 222

**hrana
produkt**
hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina VI • Broj 107 • 22. decembar 2017. • cena 40 dinara **сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

POVRATAK NA SELO

Predsednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** uručio je prošle sedmice 43 ugovora ukupne vrednosti 42.917.000 bračnim parovima sa teritorije AP Vojvodine, kojima su dodeljena bespovratna sredstva za kupovinu seoskih kuća sa okućnicom.

Čitaocima i poslovnim partnerima želimo srećne novogodišnje i božićne praznike

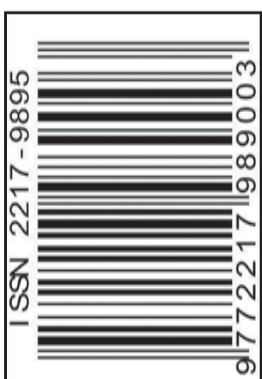

PRICHE IZ FRUŠKOGORJA

Svinjokolj u vinskom Sremu

Strana 20.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

MD GOLF
"AUTO DELOVI ZA SVE AUTOMOBILE"
022/611-215

AKUMULATORI
GARANCIJA DO 50 MESECI

OVLAŠĆENI DISTRIBUTER ZA SHELL MAZIVA

STARI ŠOR 129,
SREMSKA MITROVICA
022/611-215
FAX: 611-230

SREĆNE NOVOGODIŠNJE I BOŽIĆNE PRAZNIKE ŽELI VAM

PEUGEOT RADOSAVLJEVIĆ

PEUGEOT RADOSAVLJEVIĆ
OVLAŠĆENI DILER I SERVISER PEUGEOT PROIZVODA
Dimitrija Davidovića 11 (pored auto-pulta)
22000 Sremska Mitrovica
Tel: +381 (0)22 632 300

AUTO CENTAR "RADOSAVLJEVIĆ"

PUTNIČKI, TERETNI PROGRAM, SKUTERI

PEUGEOT

Dimitrija Davidovića 11,
Sremska Mitrovica
022/632-300
peugeot.radosavljevic@gmail.com

NOVI SAD • IGOR MIROVIĆ URUČIO UGOVORE BRAČNIM PAROVIMA ZA KUPOVINU SEOSKIH KUĆA

Podsticaj razvoju ruralnih sredina

Predsednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** uručio je prošle sedmice 43 ugovora ukupne vrednosti 42.917.000 bračnim parovima sa teritorije AP Vojvodine, kojima su na konkursu Zavoda za ravnopravnost polova Vojvodine, dodeljena bespovratna sredstava za kupovinu seoskih kuća sa okućnicom.

- Vaša uloga i vaše opredeljenje da uz pomoć Pokrajinske vlade obezbedite svoj život i dom u seoskim sredinama je za poštovanje i to nas dodatno obavezuje da snažnijim delovanjem podržimo vaše aktivnosti i inicijative kako bi se naša sela revitalizovala, rekao je Mirović.

Na konkurs, koji je trajao od jula do septembra, stigle su 282 prijave, što govori o velikom interesovanju i mnoštvu onih kojima treba pomoć da reše egzistencijalno pitanje. Cilj konkursa je podsticaj razvoju rural-

nih sredina i poboljšanje demografske strukture kroz dolazak dece.

- Ti ciljevi se podudaraju i sa strateškim ciljevima Pokrajinske vlade za revitalizaciju zapuštenih i posustalih, a prelepih i bogatih vojvođanskih sela, rekao je predsednik Pokrajinske vlade Igor Mirović.

On je podsetio da je ove godine podršku iz agrarnog budžeta dobilo više stotina malih i srednjih poljoprivrednih gazdinstava, a prvi put je otvorena i kreditna linija za start ap podršku mladima u ruralnim područjima. On je naglasio da će pored poljoprivrede, Pokrajinska vlada podržati i razvoj turizma, posebno seoskog.

Kroz realizaciju ovih ugovora podstiče se ravnopravnost polova, s obzirom na to da su na ovaj način žene postale vlasnice nekretnina.

Predsednik Pokrajinske vlade najavio je novi konkurs u 2018. godini za istu namenu. **S. P.**

Obraćanje predsednika Pokrajinske vlade Igora Mirovića mladim bračnim parovima

POGLEDI I MIŠLJENJA

Selo je kičma nacije

Spas sela i opstanka Srbije nalazi u povratku novom zadrugarstvu sa kojim se može vratiti i život u selu!

Piše: **Branislav Gulan**, član Akademijaskog odbora za selo SANU

U Srbiji nisu zapostavljena samo pojedina sela nego je zapostavljeno celo njeno ruralno područje. Dokaz je da od 4.709 sela nestaje njih 1.200! U 1.034 sela ima manje od po 100 žitelja, dok u 86 odsto naselja opada broj stanovnika! Danas u selima nema ko da radi, a u gradovima nema šta da se radi. Seljak ne služi samo da bi proizvodio hranu, da drugi ne bi trpeli glad, on je čovek koji treba da ima život dostojan čoveka! Nije to demagogija niti je reč o socijalnoj politici.

Da društvo zna šta hoće sa selom imalo bi valjanu akciju na njegovom održavanju, opstanku i ostanku. Za proteklih sedam decenija nije bilo razumevanja da se donese i sprovodi strategija ruralnog razvoja poljoprivrede i sela. Ruralni razvoj se ne odnosi samo na poljoprivredu, već i na sociokulturni razvoj sela i zaštitu životne sredine. Na selo se do sada gledalo iz kabineta. Gacali smo u glibu stereotipa i predrasuda, a o našem seljaku smo govorili kao o nepismenom, konzervativnom, neobrazovanom. Seljaci su do sada uvek bili potcenjeni. Jednom su ga ubeđivali da "baci više đubriva", drugi put da izvrši komasaciju, treći put da sadi ovu ili onu sortu. Država mu nije pomagala kontinuirano,

a svaki čas je donosila uredbu i sa njima vladala. Otuda je i neophodna dugoročna društvena akcija - nacionalni plan razvoja seoskih područja... U Srbiji nije bilo empirijskih istraživanja sela, odnosno naselja. Jer, ni u Ustavu nepostoji kategorija selo, već naseljeno mesto!

U svetu danas oko 50 odsto ukupnog broja stanovništva živi na selu. U uslovima savremene tehnološke civilizacije i kod nas i u svetu, bio bi ogroman rizik ako bi se stanovništvo koncentrisalo samo u gradovima. Jer, selo obezbeđuje socijalnu kontrolu nad teritorijama i rešava geopolitičke zadatke, posebno u pograničnim područjima. Odlučujuća je uloga sela u obezbeđivanju hrane. Selo je čuvar etnokulturalnosti društva i značajna mu je uloga u ekološkom prosperitetu zemlje. Selo je važan faktor u rešavanju pitanja kvaliteta života, reprodukcije i čuvar je ljudskog kapitala. Selo je kičma nacije. U ekonomski razvijenim zemljama, uključujući i SAD, uprkos zahtevima tržišne privrede, država štiti agrarni sektor od spoljašnje konkurencije i pruža mu sistematsku finansijsku pomoć. U Srbiji sela se, posebno u pograničnom planinskom regionu naglo prazne, što ima nesaglede i dugotrajne posledice. Reč je o višedecenijskom zanemariva-

Sedam decenija nije bilo razumevanja da se donese i sprovodi strategija ruralnog razvoja poljoprivrede i sela

nju tih područja na državnom i lokalnom nivou. Ovde vlada namerna ili nenamerna „ideologija raseljačenja“. Tako je to bilo u proteklih sedam decenija.

Akademijaski odbor za selo Srpske akademije nauka i uemtnosti pre nepunu deceniju je ukazao na ove probleme... Ukazao je da se spas sela i opstanka Srbije nalazi u povratku novom zadrugarstvu. Jer, zadruga tradicionalno pred-

stavlja oblik udruživanja u socijalizmu i kapitalizmu. Posle sedam decenija po prvi put to je uvideo i jedan ministar. To je čovek bez portfelja u Vladi Srbije zadužen za regionalni razvoj **Milan Krkobabić**, koji je pokrenuo akciju „500 zadruga u 500 sela“. Nije ostao gluv na upozorenje nauke da sa nestajanjem sela, nestaje i Srbija. Stigla je politička i materijalna podrška. Okrenuo se regionalnom

razvoju, odnosno osnivanju zadruga prvo u južnim delovima Srbije. Tamo je najkritičnije, tamo je Srbija bez naroda. Veruje se da se osnivanjem novih zadruga može vratiti život selu, a to je i život Srbiji.

Na njegov predlog Vlada Srbije je po prvi put posle Drugog svetskog rata obezbedila novac za zadrugarstvo. Radi se 25 miliona evra koje u naredne godine treba uložiti u razvoj zadruga. U prvoj godini eksperimentalnog sprovođenja akcije potrošeno je 230 miliona dinara. Taj novac su dobile 22 zadruga. Rezultati se već vide, jer se menja zadružna mapa Srbije. Na početku akcije u Srbiji je bilo 1.543 zemljoradničke zadruga, a na kraju ove godine osnovano je još 182 nove zadruga!

Pošto akcija treba da traje tri godine, u novom budžetu Vlade Srbije za 2018. godinu predviđeno je četiri puta više novca. Za pomoć srpskom zadrugarstvu odobreno je 825 miliona dinara. Plan je da se taj novac dodeli za 60 zadruga. Akcenat je na takozvanim složenim zadrugama, kojih je u narednoj godini planirano pet i koje pojedinačno treba da budu potpomognute sa novcem do 500.000 evra. Pored toga, mladim bračnim parovima na selu planirano je da se dodeljuje po 20.000 evra i do 50 hektara državne zemlje na korišćenje.

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić
• **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter)
• **MARKETING:** 063/8526-021 • **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad
• **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs **TELEFON/FAX:** 022/610-144 • **Registarski broj NV000659**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад
63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr.; 46 cm

Jednom mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SREMSKA MITROVICA • DRŽAVA UVODI OLAKŠICE U POSLOVANJU MALIH I TRADICIONALNIH PROIZVOĐAČA HRANE ŽIVOTINJSKOG POREKLA

Jednostavniji izlazak na tržište

Po ugledu na evropske propise, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za veterinu, doneli su novi pravilnik kojim se od 1. januara naredne godine umnogome olakšava poslovanje i rad malim proizvodnim kapacitetima za proizvodnju tradicionalne hrane životinjskog porekla

Mali i tradicionalni proizvođači mesa i mleka od sledeće godine će moći da na potpuno bezbedan, legalan način, ali i jednostavniji izađu na tržište, bilo da se radi o prodaji robe sa kućnog praga, na lokalnim pijacama i u marketima ili teritoriji cele države. To će im omogućiti novousvojeni pravilnik kojeg je donelo Ministarstvo poljoprivrede.

Ministar poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede **Branislav Nedimović** je kazao da će te novine stupiti na snagu od 1. januara 2018. godine i da tim propisima počinje proces spajanja malih proizvođača mesa i države, odnosno njihovo uvođenje u normalne tokove tržišta kako bi sve i kod nas funkcionisalo na način na koji funkcionise u zemljama EU.

Reč je o Pravilniku o malim količinama primarnih proizvoda koji služe za snabdevanje potrošača, području za obavljanje tih delatnosti, kao i odstupanjima koja se odnose na male subjekte u poslovanju hranom životinjskog porekla.

Na predstavljanju novousvojenog pravilnika, ministar Nedimović je u Sremskoj Mitrovici poručio da počinje proces spajanja malih proizvođača mesa i države, jer je, prema njegovoj oceni, sve vreme bilo potrebno da se ljudi koji se bave tom delatnošću uvedu u normalne tokove tržišta kako bi sve funkcionisalo na način na koji to funkcionise u zemljama EU.

- Do sada smo imali jednu situaciju gde ukoliko želite da se bavite preradom mesa ili preradom mleka, bili ste uslovljeni istim stvarima bez obzira da li imate male količine ili imate hiljade, stotine hiljada ili tone nečega" rekao je Nedimović.

Prema njegovim rečima, uslovi koje su mali i veliki proizvođači morali da ispune sa aspekta bezbednosti hrane, bili su potpuno isti.

- Recimo, u Sremskoj Mitrovici postoji velika klanica "Mitros" i onaj ko je želeo da radi malu preradu, morao je da ispuni apsolutno iste uslove u pogledu objekata, opreme i svega ostalog. To za jednog stočara koji želi da ima svoju malu preradu baš nije moguće realizovati. Jednostavno, mali proizvođači su nailazili na zidove i nisu bili u mogućnosti da kvalitetno nastupe na tržištu, rekao je Nedimović.

On je istakao da je veliki broj malih proizvođača imao problem u delu koji se tiče bezbednosti hrane, iako su možda proizvodili kvalitetnije i bolje proizvode, te da će svi ti problemi nakon dvogodišnje realizacije projekta moći da budu prevaziđeni.

Pored toga u merama ruralnog razvoja za 2018. godinu, nabavka opreme za te objekte će biti subvencionisana od strane države sa najmanje 50 odsto, a u devastiranim područjima gde imamo dosta malih proizvođača sa 65 odsto, dodao je on.

- Subvencionisaćemo sve, od zidanja objekata do nabavke opreme i želimo da tu stvar učinimo dostupnu svima, poručio je ministar poljoprivrede.

Nedimović je napomenuo da 2018. godina predstavlja godinu borbe u tom segmentu, kao i da će resorno ministarstvo uskoro pustiti u rad laboratoriju za bezbednost mleka, a da će takve laboratorije za bezbednost mesa početi sa analizama u martu naredne godine.

- Želimo da demistifikujemo priču u vezi sa bezbednošću hrane i približimo je malim proizvođačima", ocenio je Nedimović, zaključivši da je cilj Ministarstva poljoprivrede da mali proizvođači zarade više novca, a to će im, prema njegovim rečima, omogućiti prodaja svojih proizvoda i prerađevina od kuće i "sa kućnog praga", baš kao što je praksa u Sloveniji ili Austriji.

Donošenje pravilnika je važno ne samo za razvoj bezbednosti proizvoda već i očuvanje tradicionalnog metoda proizvodnje i konkurentnost malog proizvođača. Zato se ministar Nedimović zahvalio Organizaciji UN FAO i svim drugima koji su pomogli u pripremi planiranih mera.

- Sa uvođenjem novih mera će za male proizvođače biti drugačije. Mi smo doneli pravila, imamo vodiče za one koji se nameravaju time da bave, imamo sve dostupne publikacije kako bismo sutra mogli da krenemo

Ministar Branislav Nedimović

putem fleksibilnosti. Ovim ćemo omogućiti ljudima koji nameravaju da se bave preradom mleka, mesa i drugih stvari da mogu na kvalitetan način da to rade, u objektima koji su nižih standarda ali koji u potpunosti zadovoljavaju propise o bezbednosti hrane - rekao je ministar Nedimović.

Za oblast bezbednosti hrane 2018. godina je, inače, veoma važna godina borbe. Ministar Nedimović je najavio da krajem decembra ili u januaru početi da radi Nacionalna laboratorija za kontrolu mleka u Batajnici. To znači da ubuduće neće samo privatne laboratorije kontrolisati kvalitet mleka, već će država kontrolisati prerađivače i akreditovane laboratorije. Takođe, u martu će krenu rad i Nacionalne laboratorije za ispitivanje kvaliteta hrane.

Koordinatorica na projektu iz UN FAO i EBRD rade već dugo na promociji bezbednosti hrane, koja se tiče pregovaračkog poglavlja 12 o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, te usklađivanju domaćih standarda sa pravilima EU.

"Zaista smo jako srećni zbog tog dostignuća što su mali proizvođači u Srbiji danas u mogućnosti da budu konkurentni i da izvoze svoje proizvode širom sveta", poručila je Paljeti.

Ona je dodala da će mere fleksibilnosti za poslovanje malih i tradicionalnih proizvodnji hrane životinjskog porekla poboljšati kvalitet i osnažiti proizvođače, kao i da će se ustanoviti nova politika za bezbednost i kvalitet proizvoda od mesa i mleka.

S.Đ. - SI.N.

NOVI SAD • 14 UGOVORA O BESPOVRATNIM SREDSTVIMA

Za komasaciju i ribnjake 97 miliona dinara

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mr Vuk Radojević uručio je prošle sedmice 14 ugovora korisnicima, koji su ostvarili pravo na bespovratna sredstva u okviru dva konkursa. Reč je o sufinansiranju započinjanja novih postupaka komasacije i njihovom nastavku u opštinama u AP Vojvodini gde su započete, dok je drugi konkurs namenjen finansijskoj podršci podizanju novih ribnjaka i rekonstrukciji postojećih na teritoriji AP Vojvodine u 2017. godini.

- U okviru prvog konkursa, potpisano je 11 ugovora sa predstavnicima osam lokalnih samouprava iz Vojvodine. Njihova ukupna vrednost je oko 218 miliona dinara, od čega je učešće resornog sekretarijata 73,5 miliona dinara, izneo je Vuk Radojević.

Ukupan iznos bespovratnih sredstava za započinjanje novih postu-

paka komasacije u Vojvodini, na ime čega je potpisano sedam ugovora, iznosi oko 118 miliona dinara, u čemu je učešće Sekretarijata nešto više od 24 miliona dinara. Kada je reč o nastavku ovih aktivnosti koje su u toku, Radojević je rekao da je za četiri ugovora, čija je ukupna vrednost 101 milion, Sekretarijat izdvojio 49,3 miliona dinara.

Radojević je naveo da je od 11 ugovora koji su danas zaključeni, po 2 ugovora namenjeno opštinama: Vršac, Sremska Mitrovica i Apatin, i za započinjanje i za nastavak postupka komasacije, dok su sa predstavnicima opština: Bačka Palanka, Čoka, Ruma, Šid, potpisani ugovori za započinjanje ovih aktivnosti, a sa opštinom Kovin za nastavak komasacije.

- Za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih ribnjaka u našoj pokrajini, ove godine je sa današnjih tri potpisano ukupno pet ugovora, čija je ukupna vrednost investicija

38 miliona dinara, u čemu je učešće resornog sekretarijata oko 24 miliona dinara, saopštio je Radojević.

Sa ovim investicijama, kako je pokrajinski sekretar naveo, biće rekonstruisano 95 hektara postojećih i izgrađeno 6,5 hektara novih ribnjaka u Vojvodini. Poručio je da će ove dve mere agrarne politike Vojvodine biti nastavljene i u 2018. godini, za šta su planirana sredstva u budžetu.

On je ukazao da će budžetom za 2018. godinu, akcenat biti stavljen na mlade poljoprivrednike do 40 godina. Finansijski iznos za ovu podršku je udvostručen, u odnosu na 2017. godinu, u cilju podrške ostanaka mladih na selu i njihovom bavljenju poljoprivredom.

Radojević je izneo uverenje da će resorni sekretarijat i u narednoj godini nastaviti tempom iz 2017, gde je ova Pokrajinska vlada bila po prvi put u prilici da koncipira agrarni

Sa dodele ugovora u Pokrajinskoj vladi

budžet Vojvodine, i gde je do sada izdvojeno najviše sredstava. U ovoj godini, unapređene su postojeće mere agrarne politike, uvedene nove mere, povećani finansijski iznosi za poljoprivredna gazdinstva, i na-

činjeni krupni iskoraci u podršci vođanskih poljoprivrednika. Kako je Radojević rekao, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu će uvažavajući IPARD program, sa ovom politikom nastaviti i u 2018. godini. S.P.

NOVI SAD • O EKONOMSKOM POLOŽAJU ZEMLJORADNIČKIH ZADRUGA U POLJOPRIVREDI I BUDŽETSKOM SISTEMU

Zadruga - važan faktor razvoja

Zadugarstvo koje ima dugu i značajnu tradiciju od preko 170 godina, jeste najbolji model udruživanja i ukрупnjavanja poljoprivrednih proizvođača

Zadugarari imaju svoje mesto u sistemu i konačno država to prepoznaje, poručio je mr Vuk Radojević, pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodu i šumarstvo u obraćanju učesnicima konferencije posvećene ekonomskom položaju zemljoradničkih zadruga u poljoprivredi i budžetskom sistemu, koju je resorni sekretarijat organizovao u saradnji sa Zadružnim savezom Vojvodine.

Ova Pokrajinska vlada je preko Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, prilikom projektovanja budžeta za 2017. godinu, posebno prepoznala zemljoradničke zadruge kao korisnike bespovratnih finansijskih sredstava bez ikakvih ograničenja u odnosu na druge korisnike naših podsticajnih sredstava, istakao je Vuk Radojević i naglasio da je time upućen jasan signal i poljoprivrednicima da se udružuju, ali i zemljoradničkim zadrugama da oni jesu važan faktor razvoja poljoprivrede u Vojvodini.

Ističući da je Sekretarijat za poljoprivredu ostvario intenzivnu saradnju sa Zadružnim savezom Vojvodine, pogotovo na terenu u obilaženju zemljoradničkih zadruga, Radojević je izneo da je poruka ovog skupa da zemljoradničke zadruge daju svoj puni doprinos kroz broj zaposlenih, kroz poreze i doprinose koje plaćaju i time doprinose budžetu Republike Srbije. On je izneo uverenje da zadugarstvo koje ima dugu i značajnu tradiciju od preko 170 godina, jeste najbolji model udruživanja i ukрупnjavanja poljoprivrednih proizvođača.

Radojević je ukazao i na značaj zajedničkog zadatka svih koji su vezani za poljoprivrednu delatnost u Vojvodini, a to je podizanje nivoa svesti i edukacija poljoprivrednih proizvođača o tome da će sami teško opstati na tržištu poljoprivrednih proizvoda, i da oblik udruživanja u zemljoradničke zadruge jeste najbolji način da osnaže i ukрупne svoje interese na tržištu.

Ovakvi skupovi moraju imati ade-

Učesnici konferencije

kvatnu podršku i pokrajinske i republičke Vlade, stava je Radojević, uz isticanje da je 2017. godina prošla uspešno, na planu zajedničkog koordinisanja aktivnosti, uz punu podršku zemljoradničkim zadrugama. On je izneo da je u ovoj godini desetak zemljoradničkih zadruga iskoristilo pravo na bespovratna

sredstva Sekretarijata. Podsetio je da naredna godina počinje u znaku primene IPARD finansiranja i mogućnosti koje stoje na raspolaganju zemljoradničkim zadrugama.

Naglasivši da je Sekretarijat u 2017. vrlo jasno profilisao svoj stav da se pruži maksimalna finansijska podrška poljoprivrednicima i ze-

mljoradničkim zadrugama na teritoriji AP Vojvodine do početka IPAR-DA, Radojević je ukazao da onog momenta kada započne evropsko finansiranje, imamo određena ograničenja u nacionalnim merama, pa tako i na pokrajinskom nivou i zato je u 2017. godini učinjen maksimalan napor na planu finansijske podrške poljoprivrede u Vojvodini.

Pored predstavljanja agrarne politike u AP Vojvodini, analize 2017. godine i najave programa mera za 2018. godinu, na konferenciji je bilo reči o primerima uspešne poslovne prakse u zadugarstvu.

Na temu značaja i uloge zemljoradničkih zadruga govorili su i predstavnici Zadružnog saveza Vojvodine, DDOR-a, Novi Sad, Ekonomskog fakulteta u Subotici, Privredne komore Vojvodine, JVP "Vode-Vojvodine" Novi Sad, predstavnici uspešnih zemljoradničkih zadruga iz Bača, Kleka i Beške, Garancijskog fonda AP Vojvodine i Razvojnog fond AP Vojvodine.

S. P.

NOVI SAD • ULAGANJE U ORGANSKU PROIZVODNJU

Sertifikacija, bolji kvalitet i bezbednost hrane

Dodela 32 ugovora za organsku proizvodnju i kontrolu sistema bezbednosti hrane

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodu i šumarstvo mr Vuk Radojević uručio je prošle sedmice 32 ugovora korisnicima, koji su ostvarili pravo na bespovratna sredstva u okviru dva konkursa – za sufinansiranje troškova kontrole i sertifikaciju organske proizvodnje, i za uvođenje sistema sertifikacije bezbednosti i kvaliteta hrane i proizvoda sa oznakom geografskog porekla u 2017. godini na teritoriji AP Vojvodine.

Mr Radojević je istakao da su u ovogodišnjem pokrajinskom budžetu značajno uvećana sredstava za ove namene, jer je cilj da poljoprivredni proizvođači dostignu što bolji kvalitet, budu prepoznatljiviji na tržištu, i da se postigne što veća bezbednost ovih proizvoda na putu do krajnjih potrošača.

Potpisujemo ugovore sa 23 proizvođača u okviru ugovora namenjenih kontroli i sertifikaciji organske proizvodnje, čija je ukupna

vrednost blizu 900.000 dinara. Ukoliko to uporedimo sa prethodnom godinom, tada smo za ove potrebe imali samo 100.000 dinara i samo osam proizvođača. Takođe, prome-njen je i nivo povraćaja u odnosu na prihvatljive troškove, tako da je umesto prošlogodišnjih 50 odsto, ove godine nivo sufinansiranja do 70 odsto, ukazao je mr Radojević.

Govoreći o podsticajima u okviru drugog konkursa, koji je namenjen uvođenju i kontroli sistema bezbednosti hrane, što podrazumeva i oznaku geografskog porekla, resorni sekretar je naveo da je Sekretarijat za ove potrebe namenio tri miliona dinara. Za ukupno devet prijava, izdvojeno nešto više od preko 1,3 miliona dinara, što treba da doprinese da proizvođači podignu nivo kvaliteta u okviru svoje proizvodnje i budu prepoznatljiviji na domaćem i inostranom tržištu. Radojević je podsetio da je i za ovu namenu u 2016. godini bilo znatno manje sredstava i

samo jedan realizovan ugovor.

Osim više sredstava u budžetu za ove potrebe, Radojević je naveo da je na rezultat boljeg i efikasnijeg konkursa u ovoj godini umnogome uticala komunikacija, koju je Sekretarijat ostvario sa poljoprivrednim proizvođačima prilikom predstavljanja konkursa i njegovih benefita.

Resorni sekretar je istakao da krajem godine treba da startuje IPARD program, tako da će poljoprivrednicima biti omogućeno sufinansiranje sa tri nivoa, pokrajinskog, republičkog i evropskog. On je napomenuo da će fokus i dalje biti na mladim poljoprivrednim proizvođačima do 40 godina. Za ovu ciljnu grupu, u 2018. godini biće izdvojeno dvostruko više sredstava u odnosu na 2017, a Radojević je uveren da će poljoprivredni proizvođači sa teritorije Vojvodine iskoristiti sva sredstva koja im stoje na raspolaganju.

S. P.

NOVI SAD • ZA UNAPREĐENJE STOČARSTVA U VOJVODINI

Stočarima 55 miliona dinara

Uručenje ugovora

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodu i šumarstvo mr Vuk Radojević, uručio je prošle sedmice 190 ugovora korisnicima, koji su ovo pravo ostvarili na osnovu konkursa za unapređivanje daljeg razvoja stočarstva, u okviru godišnjeg programa mera za sprovođenje odgajivačkog programa u AP Vojvodini u 2017. godini. Ukupna vrednost ovih ugovora je 55 miliona dinara.

Radojević je izneo da su sredstva opredeljena za poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge, odnosno odgajivačke organizacije među kojima je 85 osnovnih, 12 regionalnih i jedna glavna odgajivačka organizacija – Poljoprivredni fakultet, Departman za stočarstvo.

Osnovni cilj sprovođenja odgajivačkog programa je upravo unapređenje genetskog potencijala, tako što će se putem njega izdvojiti kvalitetna priplodna ženska i muška grla i time doprineti da stočari Vojvodine podignu nivo kvaliteta svojih grla, kako bi se pozitivne osobine i karakteristike prenele na dalje potomstvo. Ova mera, uvereni smo, daje svoj efekat na terenu i doprinosi da stočari Vojvodine unapre-

svoju proizvodnju, učine je konkurentnijom i efikasnijom, a što treba da se odrazi i na uštede kroz smanjenje utroška stočne hrane, istakao je Radojević.

On je dodao da će ova mera koja se uspešno realizuje u našoj pokrajini biti nastavljena i tokom 2018. godine. Time će se domaćim stočarima, prema Radojevićevim rečima, omogućiti da imaju konkurentniji proizvod, kako na domaćem tako i na inostranom tržištu.

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu je izneo da je ovim odgajivačkim programom obuhvaćeno blizu 6.000 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava sa različitim vrstama stočnog fonda. Reč je o unapređivanju genetskog potencijala u govedarstvu, svinjarstvu, ovčarstvu i kozarstvu, živinarstvu, kod kopitara i u pčelarstvu. Za ovu meru je izdvojeno 51 milion dinara, dok je za poslove kontrole sprovođenja odgajivačkog programa namenjeno ukupno četiri miliona dinara.

Radojević je izneo uverenje da se na ovaj način doprinosi izdvajanju i profilisanju kvalitetnijih rasa, u cilju daljeg unapređenja stočarstva u Vojvodini.

S. P.

ZASAVICA 1 • PROIZVOĐAČI SVINJA IZ HRVATSKE POSETILI FARMU MILOVANA IVANKOVIĆA

Treba učiti od komšija

Vlasnik najsavremenije farme svinja na ovim prostorima Milovan Ivanković odlučio da ugosti kolege iz Hrvatske sa kojima namerava da iskoristi šansu za zajednički nastup u korišćenju sredstava za projekte kod evropskih fondova – Šta o svojim iskustvima života u EU kažu hrvatski stočari

Doček proizvođača svinja iz Hrvatske

Briselska diplomatija je za oblik prekogranične saradnje Hrvatske i Srbije u poljoprivredi pripremila saradnju sa Mačvom i Sremom i četiri pogranične županije u Hrvatskoj. Ukoliko se ispune traženi kriterijumi stočari mogu računati na sredstva fonda koji se zove "Jačanje konkurentnosti i podizanje preduzetničke celine u okruženju" gde bi organizovani proizvođači mogli da koriste taj neposredni novac za tri namene – za edukaciju, zajednički nastupi na privrednim manifestacijama i za udruživanje.

Sudeći po nedavnom susretu i druženju hrvatskih proizvođača svinjara iz okoline Broda u Zaslavici 1, kojima je domaćin bio **Milovan Ivanković**, vlasnik jedne od najsavremenijih farmi na ovim prostorima, šansa će se pokušati da iskoristi. U što lakšim pripremama za pristupanje EU u oblasti poljoprivrede iskustva Hrvatske bi mogla da veoma koriste, kaže **Željko Burazović**, pročelnik za poljoprivredu Brodsko - posavske županije.

Zajedno do EU fondova

- Iza nas je trogodišnje iskustvo članstva u toj porodici 28 evropskih zemalja, mi želimo da pomognemo se ovde lakše prodju porodjajne muke pristupa u Uniju koje smo imali. Privrednici su ljudi koji svojim kvalitetnim idejama treba da osmisle velike projekte u kojima su podmetnuli svoje kičme pod bankarski kapital. Medju njima je

Milovan Ivanković

i Milovan Ivanković i slični. Oni ne smeju pogrešiti, a u transferu znanja koje pružaju EU fondovi u oblasti poljoprivrede takvi imaju šansu. Treba biti organizovan, a na tome insistira i egzistira evropska organizacija, pa to pruža šansu za velika nepovratna sredstva za pokrivanje troškova rada i plate organizacija i institucija koje vode poljoprivredu - kaže Burazović, koji je bio jedan od posetilaca uglednog mačvanskog domaćinstva u Zaslavici 1.

Kod Milovana Ivankovića mnogi su zvaničnici do sada bili gosti - od ministara do predstavnika poznatih kompanija, a sada su mu došle i kolege iz Hrvatske a sve njih povezuje kompanija Sano i proizvodnja svinja. Poseta je, čulo se, organizo-

vana radi uspostavljanja saradnje u oblasti svinjarstva i upoznavanja sa savremenim načinom tova kakav primenjuje ovaj Mačvanin.

Uz pročelnika burazovića u delegaciji su bili Petar Marković, predstavnik i ekspert firme SANO, Marijan Lučić, predsednik Svinjogojske udruge Brodsko-posavske županije sa brojnim svinjarima. Sa domaćinom su bili i načelnik za poljoprivredu Vladimir Nastović i predstavnica Agencije za ruralni razvoj grada Sremska Mitrovica Marina Maksimović.

Dobar primer

Milovan Ivanković je vlasnik savremenog objekta za uzgoj 2.300 tovljenika i jedan je od najpoznatijih tovljača svinja u Srbiji. Na njegovoj farmi je uspostavljen kompjuterizovan sistem praćenja i kontrole ishrane i kvaliteta sirovina koje se koriste kao komponente za pripremu smeše. U takozvanoj "kuhinji", kompjuter priprema i dozira hranu za svinje, omogućujući manje rada, kao i kraći tov. Austrijska tehnologija omogućava prikaz koliko je koji boks pojeo hrane, koji boks nije jeo, za svaki kilogram se zna gde odlazi, tako da nema rashoda, i ishrana je obročena na tri sata. Uz video nadzor konstantno se prati ponašanje svinja, a ventilatori automatski provetravaju prostorije. Ivankoviću je to porodični posao kojim se bavi zajedno sa ženom i troje dece. Primer je uspešanog poljoprivrednika, koji je svoje dugogodišnje znanje, iskustvo i porodičnu tradiciju nastavio i unapredio.

- Mi smo nosioci novih projekat koji imaju cilj doprinosa da naši poslovni partneri dignu svoje proizvodne rezultate, da postignemo da imamo dovoljne količine, kontinuitet i kvalitet stoke, da prisilimo mesnu industriju da stvorimo partnera od nje koji nas ne može izbeći - kaže Petar Marković iz firme Sano.

U delu za pripremu hrane

Ivankovićeva mehanizacija zadivila

Ujedinjeni su jači

Bila je to prilika da se se čuju iskustva iz komšiluka. **Marijan Lučić** predsednik je Svinjogojskog udruženja sa sedištem u selu Gundinci, priča da u udruženju imaju 60 članova koji imaju 1.600 krmača i 20.000 tovljenika godišnje. On lično ima 75 do 90 krmača, sve su danska genetika, a prasad plasira poznatom kupcu.

- Kod nas je u jesen tražen tovljenik. Cena je 10 do 11 kuna kilogram ili oko evro i po plus PDV, a za prasad se dobija 16 do 18 kuna. Mi se kao udruženje borimo sa ministarstvom poljoprivrede oko toga. Imali smo ranije subvencije i po krmači i po tovljeniku, sada nam to EU ne dozvoljava pa su nam subvencije po tovljeniku ukinute. Dosta ih je zbog toga odustalo, a ostale su subvencije na krmače, a to su nacionalna sredstva i to nam donosi od 500 do 1.000 kuna po komadu odnosno od 65 do 130 evra - govori Lučić, Svi proizvođači su i ratari, a u Hrvatskoj zemlje nema dovoljno, država je ranije delila oranice ratarima i stočarima, a ovi drugi su u deficitu sa zemljom.

To se pokušava ispraviti, a zakup je, dodaje Lučić, astronomski i cena je do 150 evra godišnje. Moramo da primetimo to je znatno manje nego plaćanje nego u Srbiji.

Iskustva za obuku

- Ova poseta za nas ima cilj da vidimo gde smo u Evropi i da vidimo gde su nam susedi.

Petar Marković

Naš domaćin Ivanković ima „mokru ishranu“, a kod nas u udruženju niko nema takvu ishranu, a interesuje nas i prekogranična saradnja - kaže Lučić o ciljevima posete. Svoja iskustva ispričao je vlasnik gazdinstva Jozo Marić iz Bilja u Baranji koji je 2016. godine pobedio na Kule-nijadi u Baranji. On se bavi gajenjem fajferice autohtone hrvatske pasmine crnih svinja. Hvali se kako je dobio

nagradu za kulen i da su to snimile sve televizije pa i Znanje imanje. Njegovo imanje gaji ekološke fajferice, na imanju ima 150 jutara svoje zemlje, a uzimaju i u zakup. - Poljoprivreda je primer da se mladima može da pruži šansa da rade, a ne da čekaju da umre deda ili tata pa da ga naslede. imanje prodaju i uživaju. Kod nas u selu ima momaka od 40 godina koji neznaju da zame-se vodu i smesu, ne znaju da upale trimer ili pokose travu - priča Jozo. Ovaj domaćin iz Bilja drži 60 fajferica sve sami proizvode, a od mesa kada ih zakolje prave kobasice, kulen i to plasiraju u svojoj zemlji i inostranstvu. Ekološka slanina je 30 evra, kulen preko 50 evra kilogram ali fajfericu treba dve hraniti hvali se Marić.

-Ovo je svetli primer kako se koraca u budućnost, zadržava ruralni program, zadržavaju mladi na selu da rade i napreduju. Ne idu na internet već d proizvode, svako može da proizvede 10 svinja, staklenik, da drži krave - dodaje Jozo Marić. Milovan Ivanković svu poseti komentariše kao šansu za razvoj privredne grane i svoju i smatra da će ukoliko sve bude teklo po planu zajednički projekat primetiti i Evropa i podržati ga. O čemu će konkretno biti reči nije govorio za sada, ali će biti i edukacije, i zajedničkog rada i proizvodnje.

Tekst: **S. Đaković**
Foto: **M. Mileusnić**

Jozo Marić

Novi objekat

MARTINCI • U PROTEKLOJ GODINI MNOGO URADILO NA UNAPREĐENJU SELA

Uređene ulice, kanali i Dom kulture

Radimo na poboljšanja uslova života u našem selu, tu smo za svoje meštane i trudimo se da izađemo u susret svakom ko ima neki problem. Dajemo javno obećanje da će tako biti i u narednom periodu - kaže predsednik Saveta MZ Martinci Darko Gavrilović

Decembar je mesec kada se u Mesnoj zajednici Martinci pravi osvrt na sve ono što je realizovano tokom godine koja je na izmaku. Kako kaže predsednik Saveta Mesne zajednice **Darko Gavrilović**, u 2017. godini najviše se ulagalo u zgradu Doma kulture, gde su zamenjena tri prozora, u nekadašnjoj bioskopskoj sali i ona bi u narednom periodu mogla da se koristi.

-Preostali su još radovi na plafonu, struja i krećenje, a na tome će se intenzivno raditi u narednoj godini. Mesna zajednica dala je veliku podršku radu Kulturnog centra Martinci, koji svakim danom ima sve više članova. Najpre smo im dali prostoriju na korišćenje, zatim smo je kompletno renovirali i zamenili prozore, a takođe smo pomogli i šivenje 20 nošnji za članove folklorne sekcije. U narednom periodu se planira renoviranje postojećih toaleta pored prostorije Kulturnog centra. Sanitarija je već stigla i ovih dana majstori bi trebali da sve to postave. Zahvaljujući dobroj saradnji sa lokalnom samoupravom i firmom "Hidrosrem" uspeli smo u ovoj godini da rešimo i jedan dugogodišnji problem. Reč je o tarupiranju rastinja nakon čega smo prokopali kanala koji se proteže između Fruškogorske i Putničke ulice. Sada nam samo preostaje da uputimo apel meštanima da zatrpavaju takozvanu baru, odnosno prostor pored kanala kako bi bio izravnat teren a ne više rupa u koju se baca smeće - kaže predsednik Saveta MZ Martinci Darko Gavrilović i dodaje da je

Darko Gavrilović, predsednik Saveta MZ Martinci

u saradnji sa FK "Borac" popravljen deo fasade na ulaznom delu u Dom kulture.

Što se tiče kapele na groblju, postavljeno je 12 stolica u centralnoj prostoriji kapele, zatim uvedena struja, postavljeno novo brojilo i iskopana jama. Sada preostaje uređenje enterijera toaleta u ovom objektu.

-Sa Šumskim gazdinstvom su urađena dva atarska puta koja vode do obale reke Save. Na plaži je postavljeno pet stolova, za potrebe kako naših meštana tako i gostiju u vrelim letnjim danima. Po već ustaljenom planu, urađena je još jedna ulica, odnosno urađeno je izmuljavanje i prokop kanala u

Centar Martinaca

Savskoj ulici na desnoj strani, zatim su nastavljeni radovi u Partizanskoj ulici, zahvaljujući dobroj saradnji sa "Hidrosremom". Takođe, Mesna zajednica ima i dobru saradnju sa Predškolskom ustanovom "Pčelica", odeljenjem u Martincima. Na inicijativu vaspitačice Slavice Jovanović pomogli smo im u popravci klackalica i ljučjaški u školskom dvorištu. Sada imamo u planu da im pomognemo da kupe usisivač za održavanje prostorije vrtića u kojoj borave naši mališani. Na sugerisanje meštana koji su počeli da sve više koriste oglasne table, za raznorazna obeveštenja i oglase, urađene su još dve i postavljene, jedna u Sremskoj a druga u Zmaj Jovinoj ulici. Ograničeni budžetom, trudimo se svim sredstvima da održavamo prostorije u Domu, tako da su radnici Mesne zajednice okrećili tri prostorije, salu za sastanke i dve prostorije MZ i samim tim osvežili ovaj prostor - priča o urađenim radovima u 2017. godini predsednik

Darko Gavrilović.

Uz pomoć majstora "Toplifkacije" iz Sremske Mitrovice pregledani su svi radijatori i ceo sistem grejanja u Domu kulture i otklonjeni sitni kvarovi, kako bi bili sigurni da će i ovaj sistem normalno funkcionisati.

Na poziv nadležnih iz firme "Adri-

Uređivanje kanala u Martincima

ana teks" iz Rume, da postoji potreba za radnicima iz našeg mesta, MZ je oglasila ovu vest i izašla u susret svim meštanima zainteresovanim za ovaj posao i održan je sastanak u prostorijama MZ kako bi se čuli uslovi rada i nadamo se da će svi koji su podneli biografije biti pozvani na razgovor. Još jedna od aktivnosti MZ je i predlog Crvenom krstu za dobijanje pomoći, porodicama sa više dece, kojima svaka podrška znači mnogo.

U narednom periodu će biti i postavljena dva stuba sa reflektorima, jedan na ulazu u školsko dvorište a drugi u prolazu do Lovackog doma, jer su ova mesta neosvetljena.

-Radimo na poboljšanja uslova života u našem selu, tu smo za svoje meštane i trudimo se da izađemo u susret svakom ko ima neki problem. Dajemo javno obećanje da će tako biti i u narednom periodu - kaže predsednik Saveta MZ Darko Gavrilović.

S. Mihajlović

AKTUELNOSTI

NOVI SAD • POVODOM INICIJATIVE ZA UVOĐENJE ZADRUGARSTVA U SREDNJE ŠKOLE

Potrebno je znanje o zadrugastvu

Dok se ova inicijativa ne realizuje i u nastavni program srednjih poljoprivrednih škola ne uvede predmet o zadrugarstvu, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu je predložio projektni zadatak edukacije učenika o zemljoradničkom zadrugarstvu i merama agrarne politike koji bi se sproveo u drugom polugodištu ove školske godine

Potpredsednik Pokrajinske vlade i pokrajinski sekretar za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice Mihalj Njilaš, pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mr Vuk Radojević i predsednik Zadružnog saveza Vojvodine Radislav Jovanov sastali su se sredinom meseca sa predstavnicima zajednice srednjih poljoprivrednih škola sa teritorije APV sa kojima su razgovarali o uvođenju zadrugarstva u srednje škole.

- Uvođenjem predmeta o zemljoradničkom zadrugarstvu u srednje škole obuhvatila bi se i edukacija srenjoškolaca po pitanju agrarne politike a u cilju upoznavanja sa posticajnim merama koje stoje na raspolaganju poljoprivrednicima. Smatramo da je završna godina školovanja, kada je i predlog da se implementira ovaj predmet, adekvatan momenat da se mladi budući poljoprivrednici upoznaju sa

merama agrarne politike na pokrajinskom i republičkom nivou, a takođe i o IPARD-u, kao i o svemu što sledi u narednim godinama u procesu pristupanja Evropskoj uniji, poručio je Radojević.

U međuvremenu, dok se ova inicijativa ne realizuje i u nastavni program uvede ovaj predmet, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu je predložio projektni zadatak edukacije učenika o zemljoradničkom zadrugarstvu i merama agrarne politike koji bi se sproveo u drugom polugodištu ove školske godine.

Potpredsednik Pokrajinske vlade Mihalj Njilaš, istakao je da će sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine podržati ovu inicijativu jer zadrugarstvo predstavlja dobru perspektivu, te da je neophodno da se modeli zadrugarstva uče u što ranijoj dobi kako bi se mladi poljoprivrednici razvijali u kvalitetne preduzetnike.

Sa skupa posvećenog zadrugarstvu u školama

Sekretarka Zadružnog saveza Vojvodine Jelena Nestorov, naglasila je da je upoznavanje mladih sa zadrugarstvom i beneficijama koje ono nosi, šansa za njihovo buduće zaposlenje u okviru zemljoradničkih zadruga kao i jedan od načina za povećanje konkurentnosti koji oni treba

da prepoznaju, već sada pre nego što se pripreme za svoje aktivnosti u poljoprivredi.

Učesnici sastanka saglasili su se da učenici u aktuelnom školskom programu nemaju mogućnost da se upoznaju sa beneficijama zadružnog organizovanja u poljoprivredi, kako

bi stekli dovoljan nivo znanja o merama finansijke podrške od strane Pokrajinskog sekretarijata i Ministarstva poljoprivrede. Stoga bi inicijativa uvođenja ovih oblasti u školski sistem doprinela kako njihovom budućem angažovanju ali i razvoju poljoprivrede u celini.

S. P.

INĐIJA • ŠTA JE LOKALNA SAMOUPRAVA URADILA U SELIMA?

Iz dana u dan sve bolji uslovi za život

Asfaltiranje puteva, širi se vodovodna mreža, rekonstrukcija ulica, bolji uslovi za bavljenje sportom...

U toku 2017. godine na jednoj od sednica Opštinskog veća usvojena je odluka o matičnim područjima, koja počinje da se primenjuje od prvog januara 2018. To znači da su određena tri matična područja za opštinu Inđija i to Inđija, Novi Slankamen i Beška. To praktično znači da će se administrativni poslovi građana koji se tiču matične službe odvijati u ove tri jedinice. Matično područje Inđija činiće naseljena mesta Inđija, Maradik, Novi Karlovci, Ljukovo i Jarkovci. Pod matično područje Novi Slankamen spadaće mesta Novi Slankamen, Stari Slankamen i Slankamenački Vinogradi dok u okviru matičnog područja Beška će biti Beška, Krčedin i Čortanovci. U skladu sa ovom odlukom proverili smo kakva je situacija u selima inđijske opštine i koji su to projekti realizovani tokom ove godine.

Nadležni u opštini Inđija su realizovali nekoliko projekata, a svakako jedan od kapitalnih, ne samo ove godine, već i u proteklih nekoliko decenija jeste završetak i štavljanje u rad vodovodne mreže u Čortanovcima. Podsećamo polovinom juna svečano je pušten u rad vodovod u ovom inđijskom naselju.

- Projekat izgradnje vodovodne mreže je završen za nepunih godinu dana, rekao je tada direktor JKP „Vodovod i kanalizacija“ **Dragoljub Trifunović** i dodao da i dalje traje akcija priključivanja meštana na vodovodnu mrežu.

- Mi smo imali nezavršen projekat koji je bio praktično nemoguće završiti, ali uz veliku podršku viših instanci i rada stručnih službi projekat smo priveli kraju - rekao je on.

Ulica Borivoja Gnjatića u Starom Slankamenu

U Čortanovcima je takođe postavljena javna rasveta u ulici koja vodi ka železničkoj stanici, a vrtić u okviru škole je po prvi put dobio mobilijar za decu kao i objekat vrtića u Krčedinu.

Tokom 2017. godine u nekoliko inđijskih sela završeni su infrastrukturni radovi, a takav posao sproveo se i u Starom Slankamenu. Tako je ulica „Dr Borivoje Gnjatić“, koja je u planovima bila u lošem stanju, asfaltirana u dužini od 200 metara kao i prilaz autobuske stanici. U pomenutu lokaciju je ugrađeno 120 tona asfalta. Kada je reč o Novom Slankamenu, meštani ovog sela su dobili uređen plato ispred zgrade mesne zajednice.

Posao je urađen u skladu sa planom, a sada se na ovom mestu nalazi sedam novih i savremenih stubova javne rasvete. Meštani Slan-

kamena su zaista zadovoljni, pogotovo oni koji žive u ulicama Save Sumanovića i Branka Radičevića jer svakodnevno prolaze ovuda. Kako kaže **Dragan Krivošija**, predsednik Saveta MZ ovaj deo sela je godinama bio mračan te su se ljudi stalno žalili, pogotovo majke sa malom decom koje često šetaju tuda.

- Sada se situacija potpuno promenila, vidimo da se mladi svako veče okupljaju ovde, a to ranije nije bilo moguće zbog neosvetljenosti. Mislim da je ovo pravi potez jer je selu odavno bilo potrebno jedno ovakvo mesto - kaže on i dodaje na kraju da su meštani pred kraj godine zajedno sa radnicima „Komunalca“ očistili divlju deponiju u selu i posadili na ovom mestu sadnice.

Kada je reč o Ljukovu meštanima ulice Petra Kočića ostvario se san, te su umesto stare dotrajale ulice dobili potpuno novu saobraćajnicu. Javno preduzeće za upravljanje putevima i parkiralištima „Inđija put“ izvršilo je rekonstrukciju pomenute ulice, čija je dužina 900 metara.

- Završili smo celokupan projekat koji je obuhvatao radove na asfaltiranju kolovoza, nasipanje bankina i iskop kanala za kišnu kanalizaciju. Nakon toga smo postavili i odgovarajuću horizontalnu signalizaciju, tako da su meštani ove ulice nakon toliko godina čekanja dobili ulicu kakvu treba da imaju u 21. veku - istakao je **Zoran Milićević**, direktor JP „Inđija put“ i podsetio das u pojedini delovi ovog sela dobili trotoar, a to je projekat koji je od velike važnosti za meštane.

Za ovo inđijsko selo takođe je važno napomenuti da će iduće godine u okviru škole biti adaptirane prostorije vrtića za potrebe oko 40 mališana. Čitav projekat lokalna samouprava radi u saradnji sa Fondacijom Đoković.

Kada je reč o Beški, pred kraj 2016. godine je izgrađen bunar koji je bio neophodan za funkcionisanje sistema vodovoda u Čortanovcima, a tokom ove godine izvršena je rekonstrukcija dva značajna čvorišta kako bi se smanjili gubici na vodovodnoj mreži. Reč je o poslu koji nije urađen u poslednje dve decenije, a tiče se redovnog vodosnabdevanja ovog i još nekoliko sela.

U Beški je tokom ove godine usvojen plan detaljne regulacije naselja koji se čekao više od 16 godina. Novim planom utvrđeni su građevinski reoni i njene granice kao i nove zone u kome se mogu graditi objekti za stanovanje ali i poslovanje, odnosno, koji objekti se mogu graditi a da ne ugrožavaju osnovnu namenu i životnu sredinu.

- Novim planom je takođe određena lokacija za novu sportsku halu u Beški a plan predviđa proširenje postojećeg kompleksa pijace jer postojeća neispunjava uslove za manipulativne poslove i kvantitativno pijacu, poručio je predsednik opštine **Vladimir Gak** i naglasio da je priprema planskih dokumenata ključna za mnoge projekte u selima.

Kada je reč o Novim Karlovcima, tokom ove godine potpuno je adaptirana i uređena upravna zgrada seskog fudbalskog kluba „Polet“, a finansijsku pomoć dobio je i fudbalski klub iz Čortanovaca.

Predsednik opštine Inđija Vladimir Gak

U Jarkovcima je izvršena sanacija državnog puta IIA 126, od „Bugareve“ krivine do Jarkovaca, ukupne dužine dva kilometra. Krpljenje ulegnuća i udarnih rupa izvršilo je preduzeće „Srem put“, pod nadzorom javnog preduzeća „Inđija put“. U Jarkovcima je takođe urađen veliki posao u Domu kulture, koji je nakon više godine dobio vodovodni priključak.

Ni selo Maradik nije zapostavljeno, pa će tako najmlađi stanovnici imati daleko bolje uslove za sport jer je najavljena sanacija školskog betonskog igrališta. Naime, opština Inđija je u ovoj godini dobila dva miliona dinara bespovratnih sredstava na konkursu Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu za postavljanje modernog igrališta u ovom sremskom selu. Ispred lokalne samouprave ugovor o dodeli sredstava za adaptaciju igrališta potpisao je **Jovan Ratković**, opštinski većnik zadužen za sport i omladinu.

- Igralište koje se prostire na površini od oko 1.100 kvadrata će se presvući savremenom plastičnom podlogom prilagođenom za sve vremenske uslove i sve sportove. Pored podloge, teren će dobiti i nove košarkaške konstrukcije, čime će se stvoriti najbolji uslovi za bavljenje rekreativnim sportom za sve meštane Maradika - kaže Ratković.

Podsećamo, tokom 2017. godine sprovedeni su izbori za nove Savezne mesnih zajednica na teritoriji inđijske opštine. Prema rečima prvog čoveka opštine Vladimira Gaka, bolja komunikacija između opštine i mesnih zajednica jeste bio uslov kako bi se oslušnele potrebe meštana i uradili neki novi projekti, a to će biti cilj i u narednoj godini.

M. Balabanović

Plato u Novom Slankamenu uređen

U Čortanovcima otvoren vodovod

Ulica Petra Kočića u Ljukovu dobila asfalt

SALAŠ NOĆAJSKI • ZDRAVKO ČUPIĆ, STOČAR I RATAR

U tovilištu 70 bikova

Zdravko sa sinovima

Zdravko Čupić, poljoprivredom se bavi već više od tri decenije. Od 1984. godine kada je završio osnovnu školu u selu, njegov život vezan je za obradu zemlje i uzgoj stoke, a prve sopstvene pare od bavljena poljoprivredom zaradio je sa svojih 16 godina kada je počeo da uslužno svojim traktorom i mehanizacijom bere kukuruze.

- Škola me nije zanimala, a pošto je moj otac poljoprivrednik i živimo na selu, nekako je za mene i bilo logično da nastavim njegovim stopama, pa po završetku osmog razreda okrećem se upravo poljoprivredi. To od samog starta nije bio samo moj posao, to je moja ljubav, ja volim ovo čime se bavim i, uprkos tome što je u današnje vreme ostati na selu i živeti od zemlje teško, ja ne stajem, mogu samo da guram napred, počinje ovaj 48-godišnjak.

On je od svog oca nasledio oko devet hektara zemlje i u to vreme uzgajalo se oko 10 grla stoke, a sada u svom posedu Zdravko ima nešto više od 20 hektara zemlje i nekoliko puta više goveda u svom tovilištu. Pored toga, u zakup uzima još oko 47 hektara zemlje.

- Zemlje nikada dosta, nju je uvek bilo teško kupiti. Nekada je bilo nešto lakše, jer su cene bile malo niže, a sada se za jedan hektar zemlje mora izdvojiti minimum 5.000 evra, ali dobro, snalazimo se mi po-

ljoprivrednici kako znamo i umemo, dobro kalkulišemo. Ako školujemo decu, ne kupujemo zemlju, ako su deca mala, već možemo lakše da se na taj korak odlučimo i slično, priča Zdravko.

Bikove uzgaja otkad zna za sebe i od kako je sve poslove preuzeo od svog oca iz godine u godinu je povećavao broj grla. Trenutno ima 70 bikova, ali s obzirom na to da ima kapacitet za 120 grla, planira da u narednom periodu polako popuni tovilište.

- Poveću broj goveda, to sam siguran i to mi je plan i cilj za naredni period, ali polako, ne mogu sve odjednom. Tek pre dve godine sam završio taj veliki objekat,

izgradnja je trajala malo duže, ali sam ga kompletno sam isfinansirao, što znači nisam uzeo nikakav kredit, subvenciju ili podsticaj. Za mene je to velika investicija, ali će se isplatiti vremenom, nastavlja Salaščanin i dodaje da je površina objekta negde oko 500 metara kvadratnih.

Ostale stoke ima tek za sopstvene potrebe, eventualno nešto malo svinja za prodaju. Njegova proizvodnja je okrenuta isključivo ka uzgoju bikova.

Ove godine, a za prinos koji će stići u 2018. godini, Zdravko je na površinama koje obrađuje zasejao pšenicu i ječam na oko 33 hektara, zatim kukuruz na 20 hektara, sunčokreta na šest hektara, soje 2 hek-

Tovilište

tara i licerke na ostatak. Sve to će, mahom, ostaviti za sopstvene potrebe, ono što eventualno pretekne će prodati.

- U poljoprivredi se nikada ne zna kako ćeš proći u sezoni. Evo, na primer, kukuruz je prošle godine jako dobro rodio, a ove podbacio totalno. Na moju sreću, ostalo mi je dosta od te uspešne sezone, pa ću zajedno sa ovogodišnjim prinosom uspeti da se uklopim do avgusta meseca. Mi na vremenske prilike, ali ni na cene ratarskih kultura, nikako ne možemo da utičemo i to je u ovom poslu jednostavno tako, priča Zdravko.

Ono što je za njega dodatno otežavajuća okolnost jeste što mahom sav posao sam obavlja, kako oko stoke, tako i što se tiče zemlje. Njegov otac je već u zašao u godine, prešao osamdesetu, a dva sina, stariji Bogdan i mlađi Stevan, još uvek su osnovci i mađa imaju veliku želju da mu pomažu u poslu, još

uvek ne mogu puno toga da urade. Žena Verica je tu da pomogne koliko može, ali on nosi na svojim leđima najveći deo posla.

- Da mi nije lako - nije, treba to sve izgurati, ali još sam u punoj snazi i uspevam da se sa svim poslovima i obavezama izborim. Hvala Bogu dva sina imam, pa za koju godinu kada još malo ojačaju biće puno lakše. Bogdan nije toliko zainteresovan za poljoprivredu, hoće da pomogne, ali više to radi zbog mene, ali zato mislim da će Stevan da bude pravi poljoprivrednik, jer on voli selo, zemlju i stoku, baš kao i ja, kaže ponosno Zdravko.

On dodaje da je uvek bilo teško biti poljoprivrednik, da svako vreme ima svoje prednosti i mane, da je sada mehanizacija bolja, da im je sa te strane posao dosta olakšan, ali da je teže zaraditi i da je generalno život skuplji.

- Pre 30 godina, ko je tovio 10 bikova godišnje, imao nekoliko krava i pokoju svinju, mogao je lepo da živi, a sada moraš svega imati više-struko više, baš kao i zemlje. Pre si sa dosta manje hektara nego što ja sada imam, bio gazda, sada to nije baš tako, priča dalje Zdravko.

On se ipak ne žali puno, kaže da je život utakmica i da treba dobro igrati, ko radi on će i imati, nema predaje i posustajanja.

- Dok je nama nas i dok je zdravlja, biće svega, radimo i borimo se. Kratkoročni cilj mi je da kupim novi traktor, a dugoročni da napunim tovilište, pa polako idem ka tome, završava Zdravko.

D.T.

Sinovi pomažu ocu

SREMSKA MITROVICA • U SREDNJOJ ŠKOLI "RADIVOJ POPOVIĆ" I DNEVNOM CENTRU UČE DECU POLJOPRIVREDI

Organska bašta u dvorištu

Viši puta godišnje, ali obavezno pred kraj svake godine, učenici Srednje škole „Radivoj Popović“ i Dnevnog centra koji deluje pri toj školi u Sremskoj Mitrovici, organizuju prodajne izložbe poljoprivrednih proizvoda, cveća, zimnice, rukotvorina, sušenog cveća, ukrasa. Na taj način oni pokazuju šta uče i kako se osposobljavaju za život, a istovremeno prezentuju svoju ustanovu na najbolji mogući način. Tako su tokom obeležavanja Novembarskih dana Sremske Mitrovice imali više izložbi prodajnog karaktera na kojima su ostvarili cilj svoje tradicionalne manifestacije pred građanima.

Bilo je u centru grada i u holu Gradske kuće na tezgama i sveća i zimnice, tkanih predmeta, ukrasa aza Božić i Novu godinu, buketa i venaca od sušenog cveća. Sve su to uradili učenici ove škole i štice Dnevnog centra sa svojim nastavnici i vaspitačima, saznajemo od Aleksandre Golić, koordinatorke u Dnevnom centru.

Pri mitrovačkom Dnevnom centru za decu, mlade i odrasle u Sremskoj Mitrovici već duže vreme deluje po-

Na izložbi

ljoprivredna radionica. Pored srednjoškolske grupe učenika smjera cvećar - vrtlar u sve aktivnosti poljoprivredne radionice uključeni su i korisnici Dnevnog boravka prema svom raspoloženju i opredeljenju. Za sve njih su ove aktivnosti veoma korisne, kaže Ljiljana Veličković, nastavnica i vođa radionice.

- Uvek nauče nešto novo, druže se, a svaka biljka svaki novi cvet je

za njih veliki uspeh, nešto čemu se raduju, a to umeju i da pokažu.

Korisnici Dnevnog centra trenutno u plasteniku, koji se nalazi u dvorištu Dnevnog boravka, beru zelenu salatu i rukolu odgajane po principu organske proizvodnje, a u rasadniku su zasadjene sadnice lavande, ukrasnog i lekovitog bilja - kaže Ljiljana Veličković.

Preko zime u učionici vredne ruke

ovih đaka praviće ikebane i sličice od jesenjih plodova, pakovače sušeno i začinsko bilje, praviće lutkice i ukrase od kukuruzovine i slično.

Zajedno će se radovati predstojećim praznicima, ali i pripremati za proleće i lepo vreme koje najviše vole jer tada najviše vremena provode napolju.

- Sa svojim proizvodima iz organske bašte bili smo učesnici velikog broja manifestacija u Sremskoj Mitrovici i šire, a ti proizvodi su izazivali pažnju građana jer su proizvedeni na zdrav način - ističe Ljiljana Veličković.

Ovih dana učenici ove mitrovačke škole se premaju da idu u Novi Sad i da budu učesnici Novogodišnjeg sajma rukotvorina kojeg organizuje Pokrajinska Vlada.

Tekst: S.Đaković
Foto: privatni album

U plasteniku

Naredna godina u znaku programa IPARD 2

Udruženje poljoprivrednika opštine Ruma, završava ovu godinu sa brojem od 724 učlanjenih poljoprivrednika. Kako postoji mogućnost učlanjenja putem interneta, polovinu Udruženja čine poljoprivrednici iz rumske opštine, a drugu polovinu poljoprivrednici iz raznih opština sa teritorije Republike Srbije. Ono što prema rečima predsednika Udruženja poljoprivrednika opštine Ruma, **Uglješe Trkulje**, omogućava i pruža članstvo u ovoj organizaciji, jeste pravovremeno, brzo i tačno obaveštavanje o subvencijama, kreditnim linijama sa pokrajinskog i republičkog nivoa, kao i o onim sredstvima koja su iz Evropske unije namenjena poljoprivredi.

Uglješa Trkulja

Sa jednog sastanka Udruženja

- Akcenat je samo na onim stvarima koje se odnose na podsticaje, finansije, poreske informacije. Udruženje se ne bavi tehnologijom proizvodnje, jer tu oblast pokrivaju neki drugi subjekti. Za deo koji se tiče finansija, dakle gde god da su podsticaji, pravilnici ministarstva, konkursi sekretarijata ili nekih drugih institucija koji daju sredstva namenjena za poljoprivredu, mi smo tu da pružimo sav taj set informacija. Ove godine taj broj informacija koje smo pružili, iznosio je 82 obaveštenja po jednom korisniku. Jednostavno, ne postoji mogućnost da se nešto objavi, a vezano je za podsticaje ili kreditnu i poresku politiku, da to poljoprivrednik koji je naš član, ne sazna u roku od nekih par sati. Naš sistem je automatizovan i tako funkcioniše. Kada dođemo do informacije, za par sekundi je prosleđujemo do našeg korisnika.

Trkulja sa aspekta stanja poljoprivredne proizvodnje i položaja poljoprivrednog proizvođača, ovu godinu ocenjuje kao godinu koja

nije bila ni malo reprezentativna. Osnovni razlog tome, leži u činjenici da je ovo bila godina koju je obeležila suša, što je znatno uticalo na mnogo manje prinose poljoprivrednih kultura.

- U poređenju sa 2016. godinom, gotovo svi parametri su negativni. Poljoprivredna proizvodnja je negde prepolovljena, a negde je rezultat bio potpuno katastrofalan. Problem ove suše će se odraziti i na sledeću godinu, najpre zato što poljoprivrednici neće imati dovoljno finansijskih sredstva i biće u situaciji da se zadužuju. Bez obzira što postoji čitav spektar kreditnih izvora, zna se da poljoprivrednici sa skepsom gledaju na kreditno zaduživanje. Jedna godina može da se pregura ako se poljoprivrednik zaduži, ali ako i naredna godina bude sušna, onda se problematika usložnjava, pa čak dolazi i do napuštanja poljoprivredne proizvodnje. U poljoprivredi je teško planirati, ali se planirati mora. Sa druge strane, rizik može da se kompenzuje sa

osiguranjem. Međutim, treba uzeti u obzir da kod nas još uvek ne postoji kultura osiguranja, iako država svake godine izdava 400-500 miliona dinara za regresiranje premije osiguranja. Broj poljoprivrednika koji se osigurava nije se povećao, a što je najgore, nije nam se povećao ni broj površina.

Poljoprivrednici sve više postaju svesni značaja evropskih fondova koji su namenjeni poljoprivredi i broj onih koji dolaze u Udruženje po savet se stalno povećava. Kroz kancelariju Uglješe Trkulje, svake godine prođe od 800 do 1.000 poljoprivrednika.

- To je neki broj koji se ne povećava, jer nema toliko proizvođača. Nažalost, pošto nam je stara struktura nepovoljna, iz godine u godinu broj poljoprivrednika se smanjuje. Koliko su svi fondovi bitni za proizvođače, pokazuje i zvanični sajt pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu koji svake godine objavljuje broj korisnika, od kojih je sve više onih sa teritorije rumske

opštine. Kada je reč samo o konkursima ovog sekretarijata, u opštinu Ruma se slilo 75 miliona dinara, dok bi uz konkurse Ministarstva za poljoprivredu ta brojka bila mnogo veća. U 2018. godini će doći do promene, pošto će Uprava za agrarna plaćanja primeniti jedan sasvim drugačiji sistem subvencionisanja poljoprivrede, a reč je o IPARD 2 programu. Mi smo već organizovali tri predavanja na kojima smo poljoprivrednike upoznali sa nekim standardima koje će morati da ispunjavaju. Do sada je praksa bila da se prati samo investicija, a ubuduće će se pratiti celokupno poljoprivredno gazdinstvo. Da bi neko poljoprivredno gazdinstvo koristilo sredstva Evropske unije, mora da ispunjava i naše i evropske standarde. To nije jednostavno, ali nije ni neizvodljivo. Budući korisnici će morati da ispoštuju Zakon o oblasti životinja, rukovanje pesticidima, vođenje evidencije o tome šta rade na svom gazdinstvu i slično.

Prema nekim Uglješinim procenama, naredna 2018. godina će

biti jedna od kompikovnijih godina do sada. Ovo svoje mišljenje temelji na tome što će se isprepletati IPARD program i Nacionalni program, a sekretarijat za poljoprivredu će morati da bude kompaktilan sa svim tim procesima. Ono što će se finansirati preko IPARD programa, neće moći da se finansira preko nacionalnih mera. Čeka se da se Uprava za agrarna plaćanja prva pojavi sa Javnim pozivom za IPARD programe, pa da se onda svi ostali prema tome usklađuju. Upravo da bi poljoprivrednicima olakšali snalaženje i omogućili im da sve važne informacije dobiju blagovremeno, tačno i precizno, iz Udruženja poljoprivrednika opštine Ruma, pozivaju sve zainteresovane proizvođače da im se pridruže i da se učlane, bilo ličnim dolaskom ili putem interneta. Iz Udruženja poručuju da su za poljoprivrednike, kao i prethodnih godina, uvek tu i na raspolaganju, svih 365 dana u godini.

M. Ninković

AKTUELNOSTI

SREMSKA MITROVICA • POLJOPRIVREDNICIMA STIŽE LOKALNA PORESKA OLAKŠICA

Smanjili porez na zemlju

Mitrovački poreski obveznici po osnovu prava na poljoprivredno zemljište imaće u 2018. godini za oko 30 odsto manji porez

Direktor Agencije za ruralni razvoj Petar Samardžić

Na predlog Agencije za ruralni razvoj grada Sremska Mitrovica odbornici mitrovačke Skupštine grada usvojili su odluku o visini stope poreza na imovinu građana kojom će vlasnici zemlje imati manji porez po tom osnovu u narednoj godini. Razlog ovog predloga je u želji grada da doprinosu saniranju posledica suše. Ekonomisti su izračunali da će pojedinačno procenat smanjenja poreza biti oko 30 odsto, a grad se time "odriče" prihoda u budžetu u vidini od 17 miliona dinara.

Ovu vest je sa odobravanjem dočekao poljoprivrednik **Nenad Andrić** iz Martinaca, koji obrađuje svoje i zakupljene 70 hektara zemlje. On smatra da će se smanjenjem poreza na imovinu od zemlje postići željeni efekti, jer je 2017. godina bila veoma teška za poljoprivrednika, a biće i teška naredne godine, kada će se i

Nenad Andrić, poljoprivrednik iz Martinaca

te kako osetiti smanjenja izdataka za porez.

Upravo to i jeste cilj nove odluke, podseća gradonačelnik

Vladimir Sanader jer će se novo rešenje realizovati u narednoj budžetskoj godini. Direktor Agencije za ruralni razvoj grada Petar Samardžić, objašnjava da su predložene niže poreske stope u skladu sa mogućnostima budžeta.

- Radi se o meri koja doprinosi svim poreskim obveznicima po osnovu oslobađanja i to je lokalna mera podrške u kojoj nema povlašćenih i izuzetnih - ističe Petar Samardžić.

Načelnik uprave za budžet Duško Šarošković objasnio je da ovo reč o meri koja ne otklanja posledice suše, ali je pomoć iz budžeta grada. Inicijativa je došla sa merodavnog mesta, zato što grad sebi može da priušti toliko umanjenje prihoda i ono iznosi 30 odsto od sume poreza na poljoprivredno zemljište.

S.D. - S.I.N.

Duško Šarošković, načelnik za budžet

Kunići: rase, ishrana, razmnožavanje...

Meso je najvažniji proizvod kunića. Osnovna svojstva mesa kunića su visok procenat belančevina, vitamina B kompleksa i minerala. Meso ima veliku hranjivu vrednost, lako je svarljivo i ima malo masti

Piše: **dr Miroljub Milić**

Kunić je naziv za sitne sisare iz porodice zečeva (*Leporidae*). Postoji deset rodova kunića. Obično žive 4-10 godina, dok domaći kunić (lat. *Oryctolagus cuniculus domesticus*) može živeti 6-12 godina, pa i više. Kunići, za razliku od pravih zečeva (*Lepus spp.*), kopaju jazbine u zemlji. Mladi dolaze na svet posle mesec dana gestacije. Rađaju se slepi i bez dlake, a progledaju s navršene dve nedelje. Stoga se mladi kunići smatraju altricijalnim, za razliku od prekocijalnih zečeva. Kunići mogu biti divlji i pitomi, a danas ima i vrsta koje se uzgajaju isključivo kao ukrasne životinje. Biljojedi su, a osnovu prehrane predstavlja korenasto i lisnato povrće, seno i žitarice. Za razliku od zečeva kunići imaju kraće uši i zadnje noge te su uopšteno sitnije građe.

Divlji kunić (*Oryctolagus cuniculus*)

Divlji kunić dugačak je oko 40-45 cm, visine 18 cm i težak oko 2 kg. Dužina repa iznosi do 7 cm dvobojan je, na vrhu crn, donji deo mu je beo, ostali deo tela prekriven mu je sivim krznom koji na leđima polako prelazi u žučkastosmeđu boju. Uši su kraće od glave, sa crnim, uskim rubovima. Skoro svi naučnici predpostavljaju da je prvobitna domovina kunića bila južna Evropa i da je tek kasnije stigao do zemalja severno od Alpa. Kunić svojom brzinom i spretnošću premašuje zeca. Kunić je neuporedivo lukaviji od zeca te vrlo teško dopušta da mu se približi lovački pas. Vid, sluh i njuh kunića su veoma oštri i snažniji nego kod zeca. Kunići su uglavnom noćne životinje, ali se i danju mogu videti ako ih niko ne uznemirava. Kunić kopa jame s nekoliko dubljih komora i većim brojem izlaza i ulaza. Uvek živi u kolonijama s po desetak životinja. Svoju teritoriju označavaju mirisnim žlezdama i urinom. Divlji kunić hrani se usevima sa njiva i različitom zelenom hranom tokom toplijeg dela godine, kada mu je dostupna takva hrana, a u zimskim mesecima godine hrani se raznim korama drveta i grancicama.

U februaru i martu počinje doba parenja kod kunića. Ženka kunića nosi 30 dana, ali se odmah posle kočenja može opet oploditi. Dominantni mužjaci imaju pristup ženama. Mogu da se pare uglavnom od 4-7 puta godišnje. Ženka koti od 3-7 mladih kunića. Kunići se kote slepi, bez dlake i bez sluha. Majka ih doji od 21-25 dana, a progledaju tek sa 10 dana. Mužjak kunića se

može pariti sa 4, a ženka sa 3 i po meseca. Žive od 8-10 godina.

Postoji mnogo rasa kunića - patuljasti, orijaši, ovnloliki (sa spuštenim ušima), dugodlaki, kratkodlaki, itd. Dolaze u mnogobrojnim kombinacijama boja. Četiri najpopularnije rase, unutar kojih postoji još nekoliko vrsta, su: Patuljasti (Dwarf), Ovnloliki (Lop), Angora i Rex. Pravila držanja i nege gotovo su isti za sve pasmine.

Panonski beli kunić

Panonski beli kunić stvoren je 1988. godine u Mađarskoj. Na stvaranju i daljem usavršavanju ovog kunića radili su stručnjaci Kaposvárskog fakulteta od 1988. do 1992. godine. Hibrid panonskog belog kunića je rezultat ukrštanja četiri druga hibrida i nasledio je sve najbolje osobine izvornih hibrida. **Specijalizovan je za tovnu proizvodnju.** Glava je proporcijalna sa telom. Uši panonskog belog kunića su uspravne i srednje su dužine. Oči su crvene boje. Snažne je konstitucije. Telo je izduženo. Kostu su jake i stabilne. Muskulatura je dobro izražena naročito u zadnjem delu tela. Telo je prekriveno **tankom kožom i belim krznom bez pigmentata.**

Ovnloliki kunić

Ovnloliki kunić vodi poreklo od alžirskog ovnlolikog kunića. Spada u rasu velikih kunića, mada može se naći i **patuljasti** ovnloliki kunić. Početkom 19-og veka u Francuskoj rasa je poboljšana i proširila se po evropskim zemljama. Ukrštanje sa različitim rasama dovelo je do formiranja varijeteta, koji se razlikuju po veličini i boji. Eksterijerna karakteristika ovnlolikog kunića je zbijeno telo sa dobro izraženim širinskim merama. Glava je dosta široka, nos je blago ispupčen, a obrazi su jako razvijeni. Uši su klempave, na vrhovima zaobljene. Vrat je nabijen, potiljak kratak i jak. Noge su kratke i snažne. Telesna masa ovnlolikog kunića je od 4,5 do preko 5,5 kg. Krzno je gusto i priljubljeno uz telo. Boja krzna može biti raznolika, raznih crteža i šara. Sreće se plaštast crtež i crtež leptira na nosu, koji ne treba biti previše izražen. Što se tiče jednobojnih, **mogu biti u svim bojama osim srebrne.**

Panonski beli kunić

Belgijski orijaš

Belgijski orijaš spada u grupu rasa velikih kunića. Snažan je i krupan kunić. Pored belgijskog orijaša koristi se naziv flamanac ili flamanški orijaš. Eksterijerna odlika belgijskog orijaša je **dugačko telo, najmanje 65 cm**, sa dobro izraženim širinskim i dubinskim merama. Glava je masivna sa punim obrazima. Uši su prave i dugačke preko 16 cm. Boje očiju trebalo bi biti smeđe. Snažne prednje noge drže telo iznad tla, po čemu je sličan divljem kuniću. Rep je malo duži i nadignut. Krzno je gusto, dugačko 3,5-4 cm i glatko. Boja orijaša može biti divlje-siva, zečje-siva (aguti), tamnosiva (klokkan), crna, plava i žuta. Boja uvek mora biti sjajna. Boja čistorasnih kunića belgijskog orijaša je uglavnom jednobojna. Što se tiče uzgoja belgijskog orijaša u Srbiji najzastupljenija je zečija boja, tj. siva. Menjanje dlake obavlja se u proleće ili jesen.

Novozelandski beli kunić

Novozelandski beli kunić spada u rasu **kombinovanih svojstava** za proizvodnju mesa i krzna. Veoma je rasprostranjen u svetu kao rasa koja je vrlo pogodna za gajenje na farmi. Međutim, sa pojavom hibrida za proizvodnju mesa, rasa novozelandskog belog kunića gubi na značaju. Poslednjih godina, zbog svog izgleda, počinje sve više da se gaji

kao kućni ljubimac. Eksterna karakteristika novozelandskog kunića je **valjkasto telo**, podjednako razvijeno u prednjem i zadnjem delu, zbijeno i mišićavo. Glava je snažna i kratka, a uši uspravne i dobro obrasle. Telesna masa kunića iznosi 3,5-5,5 kg. Krzno je gusto, srednje dužine. Boja krzna je bela. Oči su svetlozelene, albino.

Kalifornijski kunić

Kalifornijski kunić

Kalifornijski kunić nastao je ukrštanjem himalajskog zeca sa činčilom, a nakon toga daljim ukrštanjem sa novozelandskim belim. Od svojih predaka povukao je najbolje karakteristike, dobro krzno i meso odličnog kvaliteta. Nastao je 20-tih godina 19. veka. Ova rasa je veoma rasprostranjena u farmskom uzgoju. Pored farmskog uzgoja može se gajiti i u kući kao ljubimac. Ima malu glavu, kratke i uspravne uši. Oči kod kalifornijskog kunića su crvene boje. Telo je kratko, zbijeno sa dobro razvijenom muskulaturom, naročito u zadnjem delu tela. Ima kratke i jake noge. Za razliku od drugih rasa nedostaje mu podbradnjak. Krzno je srednje dužine, gusto i veoma dobrog kvaliteta. Telesna masa je 3-5 kg. Kalifornijski beli kunić ima tamnu pigmentaciju na nosu, ušima, nogama i repu. Na rođenju kod pojedinih mladunaca nema karakterističnih pigmentata, od njih se kasnije pojavljuju.

Sistemi proizvodnje

U praksi razlikujemo tri vrste gajenja i to: seoski, poluintenzivni i intenzivni.

Seosko ili familijarno gajenje karakteristično je za uzgoj kunića od 5 do 20 ženki. Proizvodnja se odvija na poljoprivrednim gazdinstvima pa meso koje se proizvede na takav način većinom se koristi u domaćinstvu. Tehnologija gajenja je jednostavna pa se kunići hrane samo nezatno s industrijskom hranom.

Poluintenzivni uzgoj se sprovodi na farmi sa oko 300 ženki gde je dovoljno da brigu vodi jedna osoba. Tehnologija gajenja je naprednija i modernija.

Intenzivni ili industrijski uzgoj se sprovodi na farmama sa više od 300 ženki. Ulaganja su značajnija da bi se mogli pokriti troškovi, tehnološki proces gajenja mora odgovarati ritmu intenzivne proizvodnje.

Leglo mora biti dobro zaštićeno sa temperaturom između 30 i 35°C, a idealna temperatura prostorije u kojoj borave bi trebala biti 15 - 20°C. Proizvodni proces kunića ve-

zan je za trajanje obdanice, najveća proizvodnja je tokom proleća, a najmanja tokom jeseni. Jedan od najvažnijih objekata u proizvodnji su kavezi. Tako razlikujemo **flat deck** kaveze za rasplodne kuniće (na 1m²-15 do 16 tovljenika), kalifornijska (na 1m²- 17 do 18 tovljenika) i baterijska kavezi (na 1m²-20 do 23 tovljenika) za tov i remont.

Razmnožavanje kunića

Zrelost kunića zavisi od rase. Srednje teška rasa ženke zrela je sa 4,5 do 5 meseci starosti, dok su mužjaci zreli sa 5 do 6 meseci starosti. Ženka kunića nema regulisan estrusni ciklus kao krava, ovca ili krmača. Ženka prihvata mužjaka samo u estrusu. Na svakih 20 ženki ide jedan mužjak. Ženke ostaju skotne najviše tokom proleća, dok procenat opada prema jeseni i tokom zime, zbog smanjene dnevne svetlosti. Za kuniće je karakteristična pojava lažne trudnoće. Graviditet traje 29 do 31 dan. Pre nego što se pristupi parenju kunića, za plod se moraju odabrati samo zdrave i polno zrele jedinice a tokom kocenja, ženama je neophodno

Orijaški šarac

Једини у Срему, радио народне музике

obezbediti mir, jer su tada jako osetljive. Ženka treba da ima najmanje osam mlečnih bradavica raspoređenih po grudima i stomaku. Ženke sa nedovoljnim brojem bradavica treba odstraniti iz priploda jer se ta osobina prenosi na potomstvo. Mlečnost je takođe nasledna osobina, pa se za priplod biraju samo ženke koje su mlečne. Mlečnost se najbolje ocenjuje po prirastu i ponašanju mladunaca.

Posle pravilnog odabira za priplod sledi parenje. Pravilo je da se ženka uvek nosi u kavez mužjaka. Za uspešnu oplodnju u većini slučajeva je dovoljan jedan skok. Posle parenja ženka se vraća u njen kavez. Nakon pet dana ženka se ponovo nosi u kavez mužjaka da bi se proverila uspešnost parenja tj. da li je skotna. Ako ženka beži od mužjaka i ne dopušta da joj se približi, znak je da je prvo parenje uspelo tj. da je skotna.

Tek okoćeni kunići teški su oko 30-40 g. Na svet dolaze slepi, goli i nesposobni za samostalan život. Neophodno im je suvo i toplo gnezdo u kome je temperatura 30°C u prvih 20 dana života kunića. Nekoliko dana nakon koćenja, mladim kunićima počinje da raste dlaka, a nakon desetak dana oni progledaju i počinju da izlaze iz gnezda. Posle 15 dana, mladi su potpuno obrasli dlakom i mogu da regulišu telesnu temperaturu.

Neposredno posle koćenja, pregleda se svako leglo i izdvoje se svi uginuli, slabi ili deformisani kunići. Uz što manje uznemiravanje ženke, u leglu se ostavljaju samo zdravi mladunci ružičaste i lepo zategnute kože. Posle koćenja, ženke obavezno moraju po volji da imaju vode, jer nedostatak vode može izazvati pojavu kanibalizma. Za vreme dojenja od 20 dana, ženka pojede oko 5,5-6 kg koncentrovane hrane i proizvede 3,5-5 l mleka, što je dovoljno za prirast 2 kg žive mere mladih. Najveći gubici u uzgoju kunića nastaju za vreme dojenja, tj. odmah nakon koćenja, jer su mladunci tada najosetljiviji. Polovina ukupnih gubitaka nastaje u prvoj nedelji života.

Najčešći uzroci smrtnosti mladunaca su slabe materinske osobine ženke, loše pripremljeno gnezdo, loši uslovi držanja, nedovoljna mlečnost majke, stresovi, kanibalizam i uginuće majke. U prvim nedeljama života, mladi kunići su vrlo osetljivi na infekcije. Smatra se da je 10% gubitaka od koćenja do zalučenja ubičajena pojava.

Ishrana kunića

Ishrana kunića treba se sastojati od:

- svežeg sena (mešavina raznih trava),
- svežeg povrća i bilja;
- i na kraju, od kvalitetnih peleta u manjim količinama

Sve što ne spada u navedeno treba smatrati "poslasticama" koje se daju u ograničenim količinama. Sveža i čista voda treba im UVEK biti dostupna.

Seno

80% – 90% dnevne ishrane bi se trebalo sastojati od sena.

Hrana kunića treba da sadrži prvenstveno grubo strukturirana sirova vlakna, tj. seno/travu. Najbolja hrana za kunića je ona koja što je više moguće oponaša njihovu prirodnu ishranu. Kunići su tip životinje koja pase i brsti, u prirodi jedu male obroke tokom dana.

Zeleno (povrće i bilje)

Povrće je isto jako bitno jer sadrži razne hranjive materije. Uvodi se u ishranu kada kunić navrši 3 meseca i dodaje se postepeno kako bi kunić polako navikao na njega. Oprez je potreban sa mrkvom jer sadrži puno šećera i sa kupusarkama jer nadimaju i potrebno ih je davati u

manjim količinama. Kuniću dnevno treba davati sveže povrće i biljke, poput šargarepe, listova brokolija, kelja, blitve, deteline, cvetova i listova maslačka i peršuna.

Peleti

Visoko-kvalitetni komercijalni peleti obezbeđuju hranjive materije u tragovima, vitamine i minerale koje kunić možda ne dobija ukoliko se hrani samo senom i svežom hranom. Postoje varijacije u komercijalnoj peletiranoj hrani. Peleti mogu imati raspon od 12-25 % grubih vlakana, i 14 % i više proteina. Peleti koji imaju više od 18 % vlakana su najbolji; oni sa 20-25% vlakana su idealni. Što se proteina tiče, birajte pelete sa 14-15 % proteina. Veći nivo proteina, od 16-22 %, su prikladniji za kuniće koji žive napulju. Sadržaj Ca treba biti ispod 1 %. Kunići imaju veoma male potrebe za mastima u odnosu na druge životinje. U njihovoj ishrani potrebno je samo 2% masti.

Tov kunića počinje sa 24-29 dana a traje 70-90 dana. Do 4. meseca starosti tovljenika dobijamo najviše mišićnu masu, a nakon toga uglavnom mast. Idealna težina tovljenika je 2-2.8 kg.

Oprema u objektima za uzgoj kunića

U kunićarskim farmama kavezima mogu biti raspoređeni:

1. flat deck, odnosno ravni sistem,
2. Kalifornija tip (kavez poslagani u obliku slova A)
3. baterija tip se radi za držanje kunića za tov i remont stada

Materijal od kojeg je izgrađena oprema, mora biti nekoroziivan. Jedini elementi opreme se moraju lako i jednostavno montirati, demontirati, čistiti i prati. Povrede kunića uzrokovane opremom moraju biti minimalne.

Dimenzije kaveza za uzgoj kunića zavise od namene i pola životinje.

Kod **kotilica** otvor treba da bude uzdignut od gnezda 12 cm. Gnezdo treba da bude suvo i udobno. Ispod gnezda treba da bude rešetkasti pod a u međuprostoru slama.

Hranilice za uzgoj kunića su kapaciteta 2 kg. Imaju perforirano dno kako se prašina i druge nečistoće ne bi nakupljali u hranilici. Nagib dna hranilice treba da bude takav da kunići mogu pojesti svu hranu bez problema i da omogući lako čišćenje same hranilice.

Na farmi za proizvodnju kunića je potrebno osigurati prostor za karantin.

Proizvodnja mesa kunića

Meso je najvažniji proizvod kunića. Osnovna svojstva mesa kunića su visok procenat belančevina, vitamina B kompleksa i minerala. Meso ima veliku hranjivu vrednost, lako je svarljivo i ima malo masti. Sastav i kvalitet mesa zavise od rase, starosti, pola, načina držanja i načina ishrane. Tovni kunići za 1 kg prirasta utroše 3,25 do 4,5 kg hrane.

Klanjem i obradom kunića mladih od 12 nedelja dobijamo trupove težine od 0,80 do 1,80 kg, za što je potreban kunić žive vage od 1,3 do 2,7 kg. Rentabilnost kunićarske proizvodnje zavisi od produktivnosti rasplodnih kunića, proizvodnosti mladih kunića i prodaje i plasmanu proizvoda. Rase za meso i krzno su krupnog okvira, mirnog temperamenta pa dostižu masu i do 10 kg. U ove rase ubrajamo belgijskog orijaša kao i francuskog ovolikog kunića. Takođe, rase za meso su karakteristične za proizvodnju kvalitetnog mesa. Najčešći su kalifornijski i novozelandski kunić kao i hibridi dobijeni ukrštanjem tih dveju rasa.

Belgijski orijaš

Ovoliki kunić

LAČARAK • NAGRAĐENI NAJUSPEŠNIJI GOLUBARI OPŠTINSKE ZAJEDNICE „SIRMIJUM“

Najbolji Srpski visokoletači lete iznad Martinaca

Ukupno 13 golubara iz mitrovačke opštine je imalo kvalifikacije za takmičenje, a samo njih pet je "uhvatilo" rezultat u svom klubu. Od toga, trojica su iz Martinaca, pa im je upravo to i donelo ekipno prvo mesto

Na godišnjoj skupštini Opštinske zajednice golubara „Sirmijum“ Sremska Mitrovica, koja je održana u Lačarku, dodeljena su priznanja za ostvarene rezultate u 2017. godini. Za najuspešniji golubarski kolektiv proglašeno je Udruženje ljubitelja golubova „Golubari 2000“ iz Martinaca.

-Za naš klub ova godina je bila vrlo uspešna što se vidi po postignutim rezultatima. Ja sam bio najuspešniji takmičar u 2016. godini,

Radoslav Rade Žilić iz Martinaca

osim na ljubavi prema golubovima, takođe i na prijateljstvu i druženju - rekao je član kluba „Golubari 2000“ **Radoslav Rade Žilić** iz Martinaca.

Prema njegovim rečima, 13 golubara iz mitrovačke opštine je imalo kvalifikacije za to takmičenje, a samo njih pet je "uhvatilo" rezultat u svom klubu. Od toga, trojica su iz Martinaca, pa im je upravo to i donelo ekipno prvo mesto.

U ime martinačkog kluba i opštinske golubarske zajednice posthumno je dodeljena statua goluba porodici Gorana Rakića iz Kuzmina, koji je nesrećno stradao u lovu.

- Goran je posthumno dobio i diplomu za osvojeno četvrto mesto u klupskom takmičenju. Njegova prerana smrt je veliki gubitak kako za golubarski klub, tako i za nas, njegove prijatelje - rekao je Radoslav Žilić iz Martinaca.

Inače, opštinska zajednica ima pet klubova i 90 članova. Martinaci i Lačarak imaju po dva kluba, u Sremskoj Mitrovici postoji jedan i jedan u Mačvi. Konkurencija je velika, jer ima mnogo dobrih golubara takmičara.

S. Mihajlović

Martinački golubari sa osvojenim peharima i diplomama

Kako osnovati zadrugu

Pošto smo u prvom poglavlju (ZADRUGARSTVO – SVETSKI TREND) ovog praktičnog priručnika sažeto informisali o značaju zadrugarstva kroz kratki prikaz pojave prvih zadruga i razvoja zadrugarstva u svetu i kod nas, sa ciljem da prepoznate i osetite duh zadrugarstva, u ovom, drugom poglavlju, s naslovom KAKO OSNOVATI ZADRUGU, želimo da vas uputimo koje bi praktične korake trebalo da učinite, kako biste jednostavno, brzo i efikasno osnovali zadrugu.

Kao što znate, zadruga je udruživanje ljudi. Ovom prilikom, podsećamo vas i na termin klaster, koji označava udruživanje preduzeća.

Na stranicama koje slede prikazaćemo osnivačka i druga dokumenta koja su vam neophodna na putu do osnivanja zadruga. Na tom putu, neophodnu pomoć pružićemo vam vaša lokalna samouprava – opština ili grad i Kabinet ministra za regionalni razvoj i rad javnih preduzeća Republike Srbije, koji je stub – nosač akcije osnivanja i revitalizacije 500 zadruga u 500 naselja – sela Srbije.

Preporučujemo vam da pažljivo pročitate Zakon o zadrugama, a ovu priliku koristimo da vas ukratko podsetimo na neke njegove bitne članove (ili samo njihove delove).

Zakon o zadrugama - osnovni pojmovi

Zadrugar je fizičko lice koje je član zadruga i u celosti ili delimično posluje preko zadruga...

Zadruga se osniva i posluje na sledećim zadržim vrednostima: samopomoć, samoodgovornost, demokracija, jednakost, pravičnost i solidarnost, koje se sprovode u skladu sa zadržim principima...

Zadruga stiče svojstvo pravnog lica upisom u Registar Posluje pod registrovanim poslovnim imenom. Poslovno ime zadruga obavezno sadrži oznaku vrste zadruga, pravne forme, naziva zadruga i mesta sedišta.

Pretežna delatnost zadruga određuje vrstu zadruga.

Pretežna delatnost je ona delatnost koja je kao takva određena osnivačkim aktom i upisana u Registar.

Vrste zadruga

Zadruga se mogu osnovati kao zemljoradničke ili poljoprivredne, stambene, potrošačke, zanatske, radničke, studentsko-omladinske, socijalne, zdravstvene, kao i druge vrste zadruga za obavljanje proizvodnje, prometa robe, vršenja usluga i drugih delatnosti u skladu sa ovim zakonom.

Zemljoradničke ili poljoprivredne zadruga mogu biti opšte i specijalizovane (ratarske, voćarske, povrtarske, vinogradarske, stočarske, pčelarske i dr.).

Posebna zaštita

Zadruga uživa posebnu zaštitu

Ideje za unapređivanje zadržne prakse

Zadržne štedionice su deo međunarodnog sistema koji obuhvata 79 zemalja širom sveta, njih čini 40.258 zadržnih štedionica, omogućavajući članstvu od 118 miliona zadrugara a štete i koriste finansijske usluge po pristupačnoj ceni. Lokalne, nacionalne i regionalne organizacije su udružene u vodeću svetsku razvojnu agenciju zadržnih štedionica i međunarodno udruženje zadržnih štedionica – Svetki savet zadržnih štedionica (World Council of Credit Unions, Inc.) Da biste više saznali o zadržnim štedionicama u različitim zemljama, posetite veb-sajt u sistemu Međunarodnih zadržnih štedionica <http://www.woccu.org>.

Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave koja se ogleda u podsticanju zadrugarstva merama ekonomske, agrarne i stambene politike, kao i drugih razvojnih politika, uključujući davanje odgovarajućih olakšica i pogodnosti, kao i mogućnosti osnivanja posebnih fondova (fondacija) za razvoj zadruga.

Osnivanje zadruga

Zadruga se osniva na osnivačkoj skupštini, zaključenjem ugovora o osnivanju, usvajanjem zadržnih pravila i izborom organa.

Zadrugu može osnovati najmanje pet poslovno sposobnih fizičkih lica.

Najmanji broj osnivača zadruga iz stava 1. ovog člana, ne mogu čini

ti lica koja žive u zajedničkom domaćinstvu sa osnivačem. Osnivačka skupština se može održati i punovažno odlučivati ako skupštini prisustvuje najmanje pet osnivača.

Sredstva za osnivanje i poslovanje zadruga

Zavisno od ciljeva osnivanja i potrebnih sredstava za osnivanje i poslovanje, zadruga se mogu osnivati ulozima ili članarinama, u skladu sa ugovorom o osnivanju i zadržnim pravilima.

Osnivački akt

Osnivački akt zadruga je ugovor o osnivanju koji se zaključuje u pisanoj formi.

Potpisi osnivača na ugovoru o osnivanju overavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa. Koji je sadržaj ugovora o osnivanju, pogledaj u članu 18. Zakona o zadrugama.

Zadržna pravila

Zadržna pravila su opšti akt zadruga kojim se uređuje upravljanje zadrugom, unutrašnja organizacija zadruga i druga pitanja u skladu sa ovim zakonom.

O sadržaju Zadržnih pravila konsultuj član 19. Zakona o zadrugama.

Osnovni kapital i ulogi zadrugara

Ukoliko zadrugari ulažu u zadrugu uloge, oni mogu biti novčani i nenovčani.

Nenovčanim ulogom smatraju se stvari i prava, izraženi u novčanoj protivvrednosti. Ulozi zadrugara čine osnovni kapital zadruga. Minimalni osnovni kapital zadruga iznosi 100 dinara.

Zadržnim pravilima određuje se minimalni pojedinačni ulog.

Ulog i deo uloga se ne mogu

vraćati zadrugaru, zalagati niti biti predmet izvršenja ili obezbeđenja za obaveze zadrugara, za vreme trajanja statusa zadrugara. Zadrugar može imati samo jedan ulog u zadrugu.

Ulozi zadrugara ne moraju biti jednaki. Ulog zadrugara ne može se prenositi pravnim poslom.

Organi zadruga

Zadrugom upravljaju zadrugari. U upravljanju zadrugom, zadrugari imaju jednako pravo glasa po principu „jedan zadrugar – jedan glas“ u skupštini zadruga.

Organi zadruga su: skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

U zadrugu koja ima manje od 20 zadrugara, zadržnim pravilima može da se odredi da funkciju upravnog odbora i nadzornog odbora vrši skupština zadruga.

Ako zadruga ima više od 100 zadrugara, zadržnim pravilima može se odrediti način njihovog predstavljanja u skupštini.

Raspodela dobiti

Zadrugar učestvuje u raspodeli dobiti srazmerno veličini svog uloga u zadrugu i vrednosti izvršenog prometa preko zadruga, u skladu sa ustanovljenim principima raspodele dobiti uređenim zadržnim pravilima.

Složena zadruga

Složena zadruga je pravno lice koje predstavlja poseban oblik organizovanja zadruga. Složenu zadrugu mogu osnovati najmanje dve zadruga.

Zadržni savez

Zadržni savez je pravno lice koje osnivaju zadruga ili drugi zadržni savezi. Zadržni savezi se osnivaju po vrstama zadruga, odnosno za određenu teritoriju. Za osnivanje novog zadržnog saveza potrebno je najmanje deset zadruga.

Početak rada zadruga

Zadruga odnosno zadržni savez može da otpočne sa obavljanjem delatnosti od momenta registracije u Registar. Koji se podaci upisuju u Registar? Pogledaj član 77. Zakona o zadrugama.

Kaznene odredbe

Kada osnujete zadrugu, poštujujte odredbe Zakona o zadrugama, jer su za privredni prestup (član 102) i prekršaje (član 103) predviđene kazne od 50.000 do 3.000.000 dinara.

Za nepoštovanje zakonskih odredbi, kazniće se Revizijski savez novčanom kaznom od 200.000 do 1.000.000 dinara (član 104), a zadržni revizor od 5.000 do 50.000 dinara (član 105).

Neophodna dokumenta u procesu osnivanja zadruga

- Ugovor o osnivanju zadruga;
- Zadržna pravila;
- Zapisnik sa osnivačke skupštine;
- APR Jedinствена registraciona prijava osnivanja pravnih lica i drugih subjekata i registracije u jedinstven registar poreskih obveznika;
- APR Potvrda o primljenoj registracionoj prijavi;
- Rešenje Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine da se zadruga upisuje u Registar...;
- Karton deponovanih potpisa (overava se u banci);
- OP obrazac – Overeni potpisi lica ovlašćenih za zastupanje (overeno kod javnog beležnika);
- APR Rešenje o upisu u jedinstveni registar... sa imenima zadrugara osnivača;
- Uplatnica novca APR-u za osnivanje (6.900,00 dinara);
- Zahtev banci za prenos sredstava položenih na ime uplate osnovnog kapitala na račun domaćeg privrednog društva,
- Ministarstvo finansija – Poreska uprava izdaje potvrdu o izvršenoj registraciji.

(Preuzeto iz knjige „Vodič kroz zadrugarstvo Srbije“, autori Danilo Tomić, Branislav Gulan, Risto Kostov)

Demokratsko upravljanje

Zadržnom štedionicom upravlja upravni odbor, koji je izabralo članstvo na godišnjoj skupštini. Članovi upravnog odbora su volonteri koji ne primaju naknadu za svoj rad.

Zadržne štedionice u demokratske zadruga u svojoj članova. Članovi imaju moć da upravljaju poslovnim politikom zadržne štedionice. Ako je većina članstva nezadovoljna radom direktora, koji ostvaruju poslovnu politiku njihove zadržne štedionice, oni imaju moć da ga smene. Izbornu pravu u zadržnim štedionicama je zasnovano na pravilu jedan član – jedan glas.

(Sa engleskog preveo: mr Slobodan Sivčev)

Šta je zadržna štedionica (CREDIT UNION)?

Zadržna štedionica je zadržna finansijska institucija, u svojoj ni i pod kontrolom članova koji koriste njene usluge. Zadržna štedionica služi grupi koja ima zajedničke veze, kao što je zajednički rad, življenje ili odlazak u crkvu.

Zadržne štedionice, isto tako, nisu za profit. Postoje da obezbede sigurno, pogodno mesto članstvu za štednju novca i za davanje zajmova i druge finansijske usluge po pristupačnim uslovima.

U zadržnim štedionicama članovi su vlasnici. Vlasničke koristi

uključuju bolje kamate na depozite i zajmove i bolje usluge. Bez obzira na vrstu članstva,

zadržne štedionice su drugačije od finansijskih institucija koje rade za profit.

Zadržne štedionice postoje da bi služile svom članstvu. Banke i druge finansijske institucije postoje da bi pravile novac za svoje akcionare.

Zadržne štedionice u svojoj članova su zadržne finansijske organizacije koje obavljaju brojne finansijske usluge kao i banke:

štednju, tekuće račune, račune za omladinu i stare, zajmove za različite potrebe, osiguranje, odgovarajuće usluge prikupljanja i slanja novca i mnoge druge. U suštini, to su organizacije uzajamne pomoći koje služe isključivo svom članstvu.

Dok profitne institucije moraju da prave profit za svoje akcionare, u zadržnoj štedionici svaki prihod se koristi kako bi se smanjenjem troškova vratio članovima u obliku povećanih kamata na štednju, smanjenja kamata na pozajmice ili drugim poboljšanim uslugama.

AGRARNE REFORME JUČE, DANAS I SUTRA (9)

Hrana kao brend

Svest o promeni (do)sadašnjeg sistema u Srbiji postepeno se formira i nameće potrebu uspostavljanja koncepta decentralizovanog ekonomskog i ruralnog razvoja. Za sprovođenje takvog koncepta potrebno je uraditi i regionalizaciju Srbije

Srbija sa proizvodnjom hrane može u potpunosti da zadovolji domaću tražnju, rezerve i od izvoza bi godišnje prihodovali više od pet milijardi dolara. Uz sve to uposlili bi se prerađivački kapaciteti koji se sad koriste tek sa 30 do 50 odsto! Sa takvim razvojem do 2020. godine bi proizvodnja imala stalnu stopu rasta od pet do 20 odsto. Time bi zadovoljili domaću tražnju na višem i kvalitetnijem nivou i obezbedili devizni priliv od izvoza od šest milijardi dolara. Sa takvim tempom razvoja u 2030. godini pored zadovoljenja domaćih potreba na najvišem nivou od izvoza bi prihodovali 10 milijardi dolara. Od sadašnjih 631.000 gazdinstava u Srbiji bi 2020. godine bilo oko 350.000 komercijalizovanih gazdinstava sa prosečnom veličinom poseda od 15 i više hektara. Ostala bi sitna gazdinstva ispod 10 hektara sa okućnicama, koja bi morala biti organizovana u zadruge. Ona bi imala značajnu prirodnu proizvodnju i potrošnju i bavila se turizmom. Proizvodnja hrane bi bila namenska za turizam (domaći i strani). Ako se zna da u EU ima oko 500 miliona stanovnika (deset odsto njih ili 50 miliona se izjasnilo da hoće da troše samo hranu bez GMO) onda je šansa Srbije da proizvodi i prodaje takvu hranu. Čak ne bi mogla da proizvede ni dovoljne količine takvih potrepština. Ne sme se gubiti iz vida ni da je takva hrana u svetu skuplja za 30 do 50 odsto od obične. Mogla bi da se izvozi iz Srbije, ali i da je troše turisti u njoj. Takva hrana, bez GMO, i cela Srbija bi po njoj postala brend poznat u svetu! Na taj način bi poljoprivreda postala agrobiznis! Tako bi se proizvodi iz Srbije nudili kao brend. I odmah da se ponudi i odgovor šta bi to bio srpski brend? Ako bi pojašnili šta je to, onda treba reći da je

to nešto kvalitetno, dobro poznato na tržištu, lepo, najčešće skupo, sa poznatim imenom. Inače reč brend je engleskog porekla, čije je osnovno značenje oznaka, marka. Brend je i izvor konkurentne prednosti i predstavlja obezbeđenje konstantnog kvaliteta koji je prepoznatljiv sa imenom. Uspešan brend mora da ima četiri karakteristike, a to je neponovljiv, besmrtn, ubeđljiv i konstantnog kvaliteta. Srpski brend mora da ima i znak *Made in Serbia*. Uspeh brenda je uvek rezultat njegove autentičnosti, međutim, najveći problem koji se javlja prilikom ustanovljenja brenda na tržištu jeste kako ga učiniti autentičnim i prvi se pojaviti sa tim artiklom, što bi sa stvaranjem prostora bez proizvodnje genetski modifikovane hrane učinili prvi u svetu!

Sva ta hrana bi se proizvodila na savremen, ali i tradicionalan način. Kada se pomene rakija, ona se ne bi pekla u destilerijama već na stari, tradicionalan način u kazanima kao i do sada. Ili drugi primer: džemperi iz Sirogojna bi se i dalje pleli ručno, čime bi se sačuvala tradicija njihove proizvodnje. Da se nekada iz Srbije uspešnije izvozilo u svet nego danas najbolje potvrđuju činjenice da je narodni dobrotvor i trgovac Miša Anastasijević koji je zahvaljujući svojoj umešnosti od sveta imao trgovačke privilegije, čak i monopol, između ostalog, i na izvoz soli i uvoz robe iz Austrije. Zahvaljujući takvom radu stvorio je kompaniju sa 10.000 ljudi, imao je 80 brodova. On je bio i najveći trgovac na Balkanu. I Miloš Obrenović je godišnje samo u Austriju izvezio 250.000 tovljenika i 125.000 konja! Tada je Srbija imala trgovinski suficit sa svetom! Za takvim trgovcima, po novom imenu, biznismenima, Srbija danas vapi.

Bogatstvo Srbije

Republika Srbija danas raspolaže sa 5.097.000 hektara poljoprivredne površine ili 0,59 hektara po stanovniku. Od toga 4.224.000 hektara su obradive površine ili 0,47 hektara po stanovniku. U okviru poljoprivrednih gazdinstava, prema popisu poljoprivrede iz 2012. godine, obradjuje se 3.355.859 hektara zemljišta. To znači da značajan deo poseda od oko 860.000 hektara ostaje neobrađeno! To su uglavnom pogranična područja u kojima se nalaze sela koja nestaju.

U Srbiji prema podacima Republičkog zavoda za statistiku uzgaja 908.990 goveda, 3,4 miliona svinja, 1,783 miliona ovaca, 235.576 koza, 26,6 miliona živine, oko 15.000 konja i postoji 673.651 pčelinje društvo. Popisom je utvrđeno da gazdinstva u Srbiji poseduju 408.734 traktora i oko 25.000 kombajna. Sva ta mehanizacija u proseku je stara više od dve decenije!

Vodni režim je takodje povoljan, ali nedovoljno iskorišćen. Kanali – Dunav-Tisa-Dunav (sa 960 kilometara kanalske mreže) najveći je i jedinstven hidrosistem u svetu, ne iskorišćava se za poljoprivrednu proizvodnju, ili je to veoma malo. Rečni tokovi takodje veoma malo se koriste za navodnjavanje. Od ukupno obradivih površina, navodnjava se 1,2 odsto površina ili samo 40.000 hektara! U svetu se prosečno navodnjava 17 osto površina.

Do tranzicionih promena 2000. godine, u Srbiji, kao socijalističkoj zemlji, čak 85 odsto poseda je bilo u vlasništvu privatnika, a sad su gotovo sve površine privatizovane (računa se da je oko 400.000 hektara, odnosno 600.000 pa se pominje i brojka od 830.000 hektara ostalo u državnom vlasništvu). Aktivnog

Proces devastacije ruralnih područja je veoma intenzivan

Počeli od šljivice

Nekada je srpski najznačajniji izvozni proizvod bila suva šljivica. Prvi izvozni posao Srbije u SAD 1897. godine bilo je izvoz 40.000 tona suvih šljivica (danas je taj izvoz ukupno u svet, manji od 5.000 tona godišnje). Malo je proizvođača koji su stekli domaći i svetski ugled kao što je „žuta osa“, „sokolova rakija“, a očekujemo da dobijeno od EU svoj prvi priznati brend – „srp-

sku šljivovicu“. Za izlazak Srbije u svet na prvom mestu su proizvodi „zdrave hrane“. Vojvodina je prva krenula da obeležava svoje proizvode sa znakom „Najbolje iz Vojvodine“, pa je to oznaku dobilo oko blizu 50 proizvođača. Inače, EU dozvoljava određenim proizvođačima pristup na svoje tržište ako su geografski zaštićeni i sertifikovani po njenim pravilima.

poljoprivrednog stanovništva prema popisu iz 1991. godine bilo je 904.127. Po popisu sad imamo oko 631.000 poljoprivrednih gazdinstava. Poljoprivredom se u zemlji bavi oko dva miliona stanovnika.

Mudar i tih povratak

U svetu, dijaspori, živi više od četiri miliona ljudi iz ovih krajeva. Ako bi samo dva miliona njih potrošilo po 200 dolara za našu robu, što je trošak njihovog jednog odlaska u super market, za Srbiju bi značilo izvoz od 800 miliona evra godišnje. Cilj je da im se ponude proizvodi iz domovine, a kupujući i štiteći te artikule oni štite sebe i svoj identitet. Osnovni uslov da se srpskoj dijaspori omogući da kupuje robu iz otadžbine je da takve robe bude dovoljno i u kontinuitetu na probirljivom tržištu. Vremenom će neki od proizvođača na taj način postati i brend. Da bi to uradili potrebno je jedinstvo proizvođača i trgovaca ovde, da bi otišli u svet i otvarali srpske sabirne distributivne centre sa najboljom robom. Desetak takvih objekata u gradovima kao što su Čikago, Toronto, Beč, Frankfurt, Minhen, Stokholm, Sidnej, Ciri, Milano, Moskva... snabdevenih robom u vrednosti od po najmanje milion evra, bila bi i odlična osnova za snabdevanje malih etno marketa i mudar i tih povratak srpske robe na ta tržišta. Ovakvi centri bi se zvali „Srpska kuća“, a takve objekte po svetu imaju gotovo sve razvijene zemlje na koje se ugledamo i kojima težimo. Srbija je i kandidat za prijem u Evropsku uniju. Za nju je otvoreno to značajno tržište sa 500 miliona potrošača!

Regionalizacija

Svest o promeni (do)sadašnjeg sistema u Srbiji postepeno se formira i nameće potrebu uspostavljanja koncepta decentralizovanog ekonomskog i ruralnog razvoja. Za sprovođenje takvog koncepta potrebno je uraditi i regionalizaciju Srbije. Definisane regiona po pravilu mora biti povezano sa ciljem koji se želi postići. Za definisanje regiona po pravilu potrebno je, pre svega, promeniti dosadašnji netržišni, snabdevački i centralizovani koncept agrarnog razvoja i postaviti ga u koncept savremenih tržišnih kretanja, kakvom teži i evropska poljoprivreda. Novi koncept ruralnog razvoja mora da se zasniva na specifičnostima pojedinih regiona. To znači da se dosadašnja podrška agrarnoj politici,

kao dominantnoj, (a skromnoj) i praktično jedinoj u našim ruralnim područjima, kroz tržište robe i cene poljoprivrednih proizvoda, mora sve više usmeravati na direktna plaćanja. Treba se priseliti da je u Srbiji sredinom devedesetih godina XX veka sprovedena regionalizacija pravljenja administrativnih regiona (okruha) i da ona nije dala očekivane rezultate. Umesto brzog i boljeg regionalnog razvoja, okruzi su prouzrokovali razbijanje nekih već postojećih regionalnih veza, koje su u prostoru relativno dobro funkcionisale, nezavisno od bilo kakvih birokratskih i administrativnih ustrojstava. Okruzi su veštački pravljeni region, tvrdo administrativno formulisani i krajnje nefunkcionalni u prostoru. I još nešto u Srbiji je regionalizacija vrlo često pogrešno shvatana kao politički fenomen. Pokretanje ruralnog razvoja je različito od regiona do regiona. U Srbiji postoje tri osnovna agrarna regiona: ravničarski, brdsko - ravničarsko - planinski i planinsko - brdski. Ravničarski region (Vojvodina) je bazično orijentisan na intenzivnu ratarsku proizvodnju. Dominantni brdski - region Centralne Srbije ima perspektivu, uglavnom u stočarskoj proizvodnji, a značajne grane treba da predstavljaju proizvodnja mleka i voćarsko vinogradarska proizvodnja. Kada je reč o stočarskoj proizvodnji u ovim regionima bitno je istaći da taj deo ima perspektivu. Planinsko brdski - region (to je jugoistočni deo Centralne Srbije) ima perspektivu za ekstenzivno stočarstvo, pre svega, ovčarstvo i govedarstvo.

Zaključak

Srpsko selo se nalazi na raskršću između nestanka i opstanka. Proces devastacije ruralnih područja je veoma intenzivan. Manifestuje se u raznim formama. Da bi se zaustavili negativni trendovi na srpskom selu potrebna je nova i ofanzivna politika ruralnog razvoja. Prema prihvaćenom gledištu ekonomske teorije cilj ruralnog razvoja jeste bolja valorizacija ruralnih resursa, njihov doprinos povećanju bogatstva i blagostanja, posebno ruralnih stanovnika, a takodje i društva u celini. Sela nisu samo proizvodni pogoni, već i mesta za život, boravak, odmor, rekreaciju... Evropska iskustva treba da nam budu poruka u politici ruralnog razvoja, koja mora biti prilagođena lokalnim resursima i inicijativama

(Kraj)

Srbi, narod koji izumire!

U Srbiji još od 1956. godine ne postoji ni prosta reprodukcija stanovništva

Odnos umiranja i rađanja u Srbiji još od 1956. godine je takav da ne postoji ni prosta reprodukcija - da deca zamenjuju roditelje, što uzrokuje konstantno smanjenje broja stanovnika. Pored Srbije, stanovništvo gube i komšijske zemlje Makedonija i BiH gde rast beleži jedino islamska zajednica

Srbija se, uz Portugal, baltičke zemlje, Rumuniju, Ukrajinu i druge, nalazi u grupi od 11 država čija se populacija sve više smanjuje iz godine u godinu. Prema demografskim podacima, Srbi-

ja godišnje gubi između 35.000 i 40.000 stanovnika. To znači da je ona svake godienh manja za jedan negotin ili Bačku Palanku... Skoro tri miliona stanovnika starije je od 50 godina, a srpske porodice mahom imaju samo jedno dete. Odnos umiranja i rađanja u Srbiji još od 1956. godine je takav da ne postoji ni prosta reprodukcija - da deca zamenjuju roditelje, što uzrokuje konstantno smanjenje broja stanovnika.

Pored Srbije, stanovništvo gube i komšijske zemlje Makedo-

nija i BiH gde rast beleži jedino islamska zajednica. Do 2050. broj država u kojima većinom žive hrišćani i dalje će biti trostruko veći od onih u kojima žive muslimani (151:51). Pored Makedonije i BiH, države u kojima će hrišćani izgubiti većinu su i Australija, Benin, Francuska, Novi Zeland, Holandija i Velika Britanija. Zanimljivo je da će Nigerija, koja će postati većinski muslimanska do 2050. i dalje imati ogromnu hrišćansku zajednicu koja će biti treća najbrojnija na svetu.

Krov za zelenu fabriku

Naši seljaci potcenjuju znanje i ne drže korak s naukom. I danas veruju u presudan uticaj Boga, neba i – države. Zapostavljeno je celo ruralno područje Srbije

Piše: **Branislav Gulan**

I ma više od tri decenije od kada sam, posle boravka u alpskim predelima Slovenije i Italije, napisao: Nema pasivnih krajeva – ima pasivnih ljudi. Takvo stanje danas je i u Srbiji, jer je zapostavljeno njeno celo ruralno područje!

Ista misao i danas mi pada na um jer je vidljivo da je zemljoradnja, posebno u našem brdsko-planinskom području, i dalje nerazvijena. Na tom velikom prostoru caruje siromaštvo. Nedavni popis pokazuje da je mlad živalj napustio očevinu, malobrojni starci životare, iščekujući kraj. Parlog, neplodna zemlja. Na travnjacima, na kojima su se nekad belela stada ovaca i čulo mukanje goveda – ni repa ni papka... Oni koji su bili mladi i napustili sela sada su starci i vraćaju se u sela da prožive svojoj treće doba. Oni koji su imali stan ostavljaju ga naslednicima, a oni još uvek imaju tezu da je bolje biti portir u gradu nego bogati seljak. Jer, on je još uvek ponižen u Srbiji, stanovnik drugog reda i bilo je pogrdno ime – seljak! Na prostorima bivše Jugoslavije za vreme od pola veka, od 1950. do 2000. godine, iz sela u grad je prešlo oko osam miliona ljudi. U svetu je za takav proces trebalo više od 120 godina!

Znanje i ....

Srpski poljoprivrednici (naročito brđani i gorštaci) i danas govore da je poljoprivreda „fabrika bez krova“. Dodaju i vekovno uverenje kako je „sve u božjoj ruci“, te da ne mogu, sve i da hoće, da utiču na visinu roda i prihoda...

Taj fatalistički lanac ima nekoliko beočuga: prvi i glavni je neznanje. Na njega se naslanjaju beznađe i pasivnost. Znanje o poljoprivredi je ogromno napredovalo. Selekcionari su stvorili seme visokog rodnog potencijala (više od 1.500 do 2000 sorti i hibrida), otkrivena su nova znanja o fotosintezi i ishrani bilja. Krave, svinje, ovce i domaće životinje su produktivnije i, kad se pogleda, hrane ima dovoljno za naraslo stanovništvo Zemlje. Procena je da će 2050. godine na svetu biti više od devet milijardi žitelja. Dok se u svetu i Srbiji vodi borba za i pro-

tiv GMO organizama, nauka ističe da je točak istorije nezaustavljiv, a to znači da GMO proizvodi neće dozvoliti da se poveća glad! Jer, danas na zemljinoj kugli svakodnevno je gladno oko milijarda ljudi! U Srbiji zvanično nema GMO proizvodnje ni bilja, niti se zvanično uvozi hrana za životinje tog porekla, pa ni ne jedemo takve proizvode. Ali, istina je sasvim drugačija: U svakoj uvezenoj turi hrane za životinje nalazi se GMO. Mi sa GMO hranimo životinje i tako odavno jedemo proizvode sa primesama GMO. Uz to godišnje se uvozi više od 335.000 živih tovljenika koji se u svetu hrane za hranom proizvedenoj od GMO proizvoda. I na taj način mi trošimo hranu sa primesama GMO. Privredna komora Srbije je 2005. godine predlagala da se ceo region Srbije proglašuje područje bez GMO. Na taj način bi se sve što se proizvede u Srbiji bilo znatno više traženo u EU. Jer, u njoj se deset odsto stanovništva ili oko 50 miliona njih izjasnilo se da hoće da troši takvu hranu. To bi bila šansa Srbije da svoje proizvode prodaje za 30 do 50 odsto skuplje od konvencionalne hrane. Ali, tadašnja Vlada Srbije ni ministarstvo poljoprivrede nisu podržali takav projekat!

Nova saznanja agronomске nauke pomogla su da proizvodnja hrane danas bude manje izložena

uticaju „nebeskih sila“ – klimatskih odstupanja i poremećaja.

San nebrojenih generacija je ostvaren: zelena fabrika je dobila krov! Sa izuzetkom sušnih godina, ređe su smene „rodnih“ i „nerodnih“ godina. Ratari su u stanju da kontrolišu plodnost, vlagu, da usev brane od grada i nevremena. I više od toga: oni projektuju rod useva, imaju recept kako da naberu deset tona kukuruza u zrnu, četiri tone so-

je ili suncokreta na hektaru! Tako se projektuje i rod voća, grožđa, količina pomuženog mleka... Zemljište se ispituje i na osnovu hranljivih materija se utvrđuje najbolja receptura za visok rod. Agronomi korporacije PKB nameravaju žanju i po 6,5 tona pšenice, deset tona kukuruza, 3,5 tone soje... Ovo je minimum koji donesi zaradu i veće plate radnicima.

... neznanje

Nevolja je u tome što većina seljaka u Srbiji još ne koristi stečeni „krov“. Zašto? Za razliku od farmara EU, od naših se tek poneki školovao za agrarni posao. Zbog toga potcenjuju znanje i ne drže korak s naukom. I danas veruju u presudan uticaj boga, neba i – države. Po njima, posle neba, presudan značaj u njihovom životu ima država – vlast. Za njihovu nisku produktivnost i siromaštvo krive su nemarne vlade koje decenijama nisu marile za poljoprivredu. Zato i danas slušamo stare zahteve da „država propiše garantovane (naravno, povoljne) cene“, otkupi ponuđene viškove i zemljoradniku, koji radi u „fabriki bez krova“ – pruži veću sigurnost.

To su preterani zahtevi koji ne mogu i neće biti ispunjeni. Ipak, država ima značajnu ulogu u razvoju agrara, jedine obnovljive privredne grane, visokog eksportnog potencijala. Jer, je u proteklih godinu dana izvoz hrane kako mi to kažemo, odnosno sirovina za njenu proizvodnju dostigao 3,2 milijarde evra, pa je suficit veći od 1,5 milijardi evra. Međutim, to nije dovoljno i to može da zadovolji samo slabe poznavaoce agrara u svetu i Srbiji. Jer ako se Srbija uporedi sa onima kojima teži, ona znatno zaostaje. Jer, Srbija ima 4,2 miliona hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta i na njemu ostvaruje taj „uspeh“ kako kažu kreatori njene ekonomske politike. Holandija ima zemljišta kao sama Vojvodina (oko 1,7 miliona hektara) i sa te površine izvozi hrane u vrednosti 70 milijardi dolara!

Uloga države

Uloga države se, do sada, izražavala visinom agrarnog budžeta. On je bio najveći, šest odsto kada je donet 1996. godine. Posle toga se kretao dva do tri odsto. Ove, 2017. godine u siromašnoj Srbiji (koja se nalazi među osam najsiromašnijih zemalja u svetu) stigao je oko 4,2 odsto ukupnog budžeta Srbije. Me-

đutim, zakonska obaveza je da on bude najmanje pet odsto godišnje. To se poslednje dve decenije nije ostvarilo! Zakon, postoji, ali samo na papiru. On se ne sprovodi iako je obavezujući!

Ali, nije bitna samo suma novca već i kako će biti upotrebljena. Ukoliko je tačna dijagnoza s početka ovog teksta, da je znanje presudan činilac – vlada bi trebalo da se stara o temeljima savremene proizvodnje, u šta najpre spada školovanje poljoprivrednika, potom brža gradnja zalivnih polja, nabavka novih oruđa i priplodne stoke, podizanje visokih platenika i, uopšte, brže usvajanje i primena novih, produktivnih postupaka. Od toga bi najveću korist imali zemljoradnici, što je i pravo, a potom i država jer bismo imali velike viškove zdrave hrane. Ako brzo napustimo tradicionalizam u poljoprivredi, stara verovanja i zablude, doživimo preporod o kojem, za sada, samo sanjamo.

Spas u zadrugama?

Posle pola veka propadanja zadrugarstva u Srbiji, i u vreme kada je ono u svetu doživljavalo razvoj i ekspanziju, sredinom 2017. godine ministar bez portfelja u Vladi Srbije **Milan Krkobabić** se dosetio da se u njegovom razvoju krije i brži razvoj Srbije. Ukoliko hoće da se osete rezultati te akcije on mora biti do kraja dosledan svojoj viziji. Obezbedio je 25 miliona evra za pomoć i razvoj 500 novih i revitalizaciju dela postojećih zadruga u Srbiji. Za pohvalu. Jer, ako se seljaci na udruže u zadruge ne da će propasti, već će nestati! Oni se u Srbiji već nalaze na tom putu. Za sada ima oko 123.000 zadrugara, u 1500 aktivnih zadruga zaposlenik je oko 10.000 radnika i svaka zadruga ima i direktora. Zaposleni i direktori nisu zadrugari, nemaju pravo glasa i oni su izvršni organi zadrugara! Kod nas se to često nije poštovalo, pa je to vodilo i ka uništenju zadruga. Danas se se često zadrugarstvo meša sa klasterima. Poznavaoći priliku znaju da klaster predstavlja udruživanje preduzeća, dok zadruge predstavljaju udruživanje ljudi! Ono nam nedostaje. To pokazuje i razvijeni svet gde postoji 800 miliona zadrugara udruženih u 750.000 zadruga. I svi oni dobro, žive, znatno bolje od stanovnika Srbije! I dok oni dobro žive žiteljima u Srbiji se taj boljitak stalno obećava da sačekaju novo sutra!

(Autor je redovan član Akademijskog odbora za selo SANU)

PKB primer kako se primenom nauke postižu visoki prinosi

U uvezenoj hrani za životinje nalazi se GMO

Na zemljinoj kugli svakodnevno je gladno oko milijarda ljudi

Vakcina protiv raka dojke

Istraživački tim dr. Laure Eserman iz Centra za ispitivanja raka dojke u San Francisku saopštila je da je proizveden novi tip vakcine protiv raka dojke, koja sprečava da se tumor dojke pretvori u maligni oblik.

Smatramo da je blagotvorno dijagnostičiranje tumora, čak i malignog, pravi trenutak da se interveniša vakcinom, izjavila je dr. Eserman.

Vakcina je usmerena na sprečavanje delovanja specifičnog proteina „HER 2/neu“, otkrivenog kod različitih tipova tumora dojke, za koga se veruje da vodi ka malignitetu tumora.

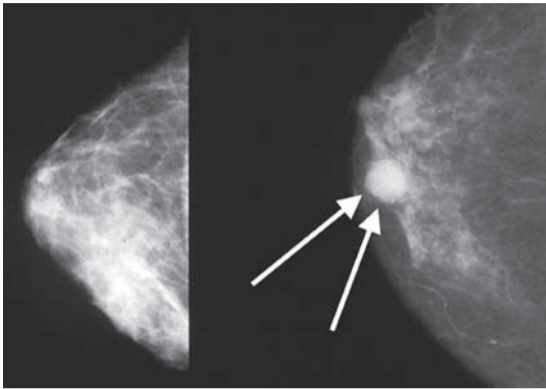
Lekari procenjuju da se kod 10 do 15 odsto od 180.000 žena kod kojih se godišnje otkrije tumor dojke u premlatnoj fazi, javlja oblik poznat kao duktalni karcinom „in situ“ (DCIS).

Oko 30 odsto tih karcinoma ima tendenciju ka malignitetu i posle odstranjivanja dojke hiruškim zahvatom. Tim doktorke Eserman testirao je vakcinu na laboratorijskim miševima sa predospozicijom ka tumoru mlečnih žlezda i zaključio da se rak razvio samo kod 50 odsto vakcinisanih ženki miševa, dok se u nevakcinisanoj grupi razvio kod 90 odsto primeraka.

Za primenu slične vakcine kod žena potrebna je manje intezivna strategija, tako da će se za ispitivanje te vrste koristi novi model vakcine, izjavila je dr. Eserman.

Zaštitni protein

Protein „onkostatina M“, koji se luči u organizmu, može da uspori rast ćelija raka u laboratorijskim uslovima, rečeno je na Međunarodnom simpozijumu o raku dojke koji je održan u San Antoniju, u Teksasu. „Onkostatina M“ je otkriven 1986

Vakcina sprečava da se tumor dojke pretvori u maligni oblik?

i pripada grupi proteina pod nazivom citokini. Tako je dejstvo ovog proteina do sada ispitivano samo u laboratorijskim uslovima, američki istraživači smatraju da on utiče i na neke faktore rasta.

U San Antoniju je istaknuto da su britanski naučnici još ranije ustanovili da žene koje imaju visok nivo „onkostatina M“ u tkivu dojke, imaju manje izgleda da obole od ove bolesti.

Aspirin smanjuje rizik

Žene koje najmanje godinu dana redovno uzimaju aspirin ili neki drugi antibiotik imaju za 34 odsto manje izgleda da obole od raka dojke, to je zaključak sa Univerziteta Ohajo.

Oni su sprovedli istraživanje kojim su obuhvaćene dve grupe žena. U prvoj grupi je bilo 511 žena obolelih od raka dojke koje redovno koriste antipiretike bez steroida, dok su u drugoj bilo 1.534 žene koje redovno koriste iste lekove, ali koje nisu obolele od raka ove vrste.

Pošto su uzeli u obzir faktore koji se najčešće dovode u vezu sa rakom dojke (nasleđe, godine, broj dece i sl.), ustanovili su da žene koje najmanje godinu dana tri puta nedeljno uzimaju lek iz grupe antipiretika bez steroida imaju za 34

odsto manje izgleda da obole od raka dojke. Autori studije ističu da rizik od raka dojke opada srazmerno dužini perioda u kome se redovno koriste antipiretici.

Alkohol izaziva rak

Žene koje dnevno piju dva do pet alkoholnih pića pod višim su rizikom da obole od raka dojke, tvrde istraživači sa Harvarda. U njihovoj studiji se navodi da se kod tih žena rizik da dobiju rak povećava za 41 odsto. U odnosu na žene koje ne piju alkohol. Smanjenjem redovnog uzimanja alkoholnih

pića ženama će verovatno smanjiti rizik od raka dojke, navode američki istraživači nakon analize šest studija sprovedenih u Kanadi, Švedskoj, Holandiji i SAD. Oni, međutim, ukazuju da efekti alkohola na zdravlje žena i dalje ostaju kompleksni, jer je više drugih studija pokazalo vezu između alkohola i smanjenja rizika od kardiovaskularnih obolenja.

Masno nije opasno?

Studija istraživača iz Centra za prevenciju raka Fakulteta

za javno zdravlje, pri Univerzitetu Harvard, pobija opšteprihvaćenu tezu da hrana bogata mastima podstiče pojavu raka dojke.

Autori studije su poredili rezultate sedam istraživanja, koja su sprovedena između 1976 i 1993 godine u Sjedinjenim Američkim Državama, Holandiji i Švedskoj. Konstatovali su da nema dokaza da je opasnost od raka dojke manja kod žena kod kojih masti čine manje od 20 odsto ukupnih kalorija koje unose u organizam. Stručnjaci za ishranu preporučuju da najviše 30 odsto ukupne dnevne količine kalorija potiče iz masti.

Studija američkih istraživača, zasniva se na istraživanjima kojima je obuhvaćeno preko 337.000 žena između 28 i 90 godina starosti. Ispitanice su podeljene u pet grupa na osnovu udela koji masti imaju u njihovoj ishrani. Ustanovljeno je da se kod žena čija je ishrana bogata mastima, opasnost od raka dojke povećava za pet odsto. To je statistički zanemirljiv procenat, tako da se ne može da se izvede zaključak o eventualnoj vezi između ove dve pojave.

Abortus i rak

Žene koje su pribegavale prekida trudnoće imaju za 50 odsto veće izgleda da obole od raka dojke. Stručnjaci za rak „Fred Hačinson“ u Sjetlu, prikupili su podatke o 1.800 žena, od kojih je polovina obolela od raka dojke. U studiji se dodaje da je rizik od pojave raka dojke najveći kod žena koje su imale abortus pre 18 godine.

Rano otkrivanje tumora

Skener koji je izumela „NASA“ i omogućava da se u ranoj fazi otkrije rak dojke, dobila je zeleno svetlo američkih zdravstvenih vlasti (FDA) za plasiranje na tržištu, saopštila je američka kosmička agencija.

Aparat nazvan Biosken sistem jeste fotometar sa infracrvenim zracima i omogućava da se označi različit protok krvi oko kancerogenih tumora. Krajnje osetljiv, ovaj skener može da označi različitu temperaturu od 0,015 stepeni Celzijusa i brzina mu je 200 slika u sekundi. Izumeo ga je doktor Sart Gunapala iz istraživačke laboratorije „NASA“, a skener omogućava daljinsku dijagnostiku zahvaljujući kojoj lekar odmah postavlja dijagnozu.

Stari recepti Kolači na kukuruzovini

Potrebno je: 1 kg brašna (otprilike) 3dl mleka 2dl vode 2 jaja 3-4 kasike ulja 1 kocka kvasca 2 kašike masti šećer, cimet

Priprema: U dublju posudu pomešajte toplo mleko i mlaku vodu, dodajte 4 kasike šećera i izmrvite jedan kvasac. Ostavite desetak minuta na toplom mestu. Kada kvasac počne da "radi" zamesite testo u koje ste dodali jaja, ulje, malo soli i kvasac sa mlekom i vodom.

Testo bi trebalo da bude baš meko. Od dobijenog testa napravite dve jufke koje na malo podbrašnjenom stolnjaku razvijete oklagijom u krug veličine plitkog većeg tanjira. Namažite ga

sa malo ulja i ostavite da odmara oko pola sata. Kada je testo odmorilo, još malo ga istanjite oklagijom u krug pa ga onda lagano razvlači-

te dlanovima koliko god možete po stolu. Ako se desi da počne da puca ništa strašno jer se razlika na kraju neće ni primetiti.

Namažite ga sa mašću, pospite cimetom po ukusu i kristal šećerom pa urolujte pomažući se stolnjakom, prvo jednu pa onda i drugu stranu do pola. Isecite ih nožem po sredini da dobijete 2 rolnice. Secite svaku rolnicu onoliko koliko vam je potrebno da je uvijete oko kukuruzovine ili (kalupa za šaum rolne). Svaku rolnicu uvaljajte u

kristal secer i redajte u pleh. Pecite ih oko pola sata na 180C. Kada se ohlade, izvadite kukuruzovinu i pospite vanilin šećerom.

VREMENSKA PROGNOZA DO 15. JANUARA

Blaži i suvlji januar

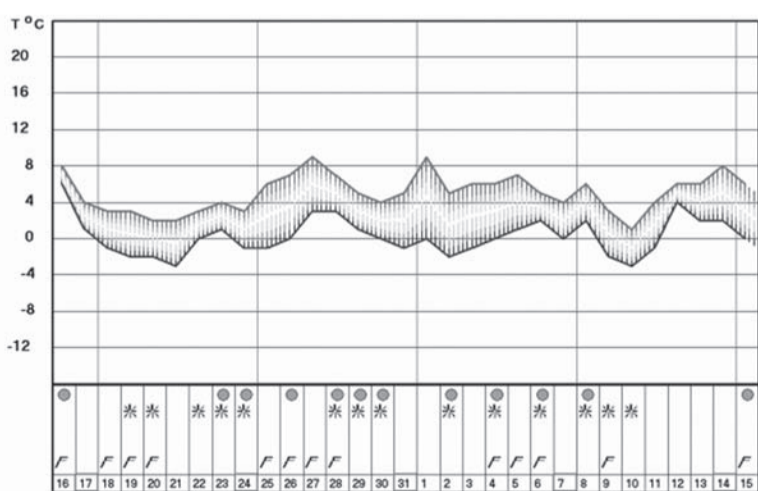
Prema prognozi RHMZ, januar mesec će biti blaži i malo suvlji. Ipak, januarska količina padavina u granicama višegodišnjeg proseka. Umereni mrazovi krajem druge i tokom treće dekade januara.

Srednja minimalna temperatura vazduha u januaru imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku biti viša za oko 0.9°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost januarske srednje minimalne temperature vazduha od -0.1°S.

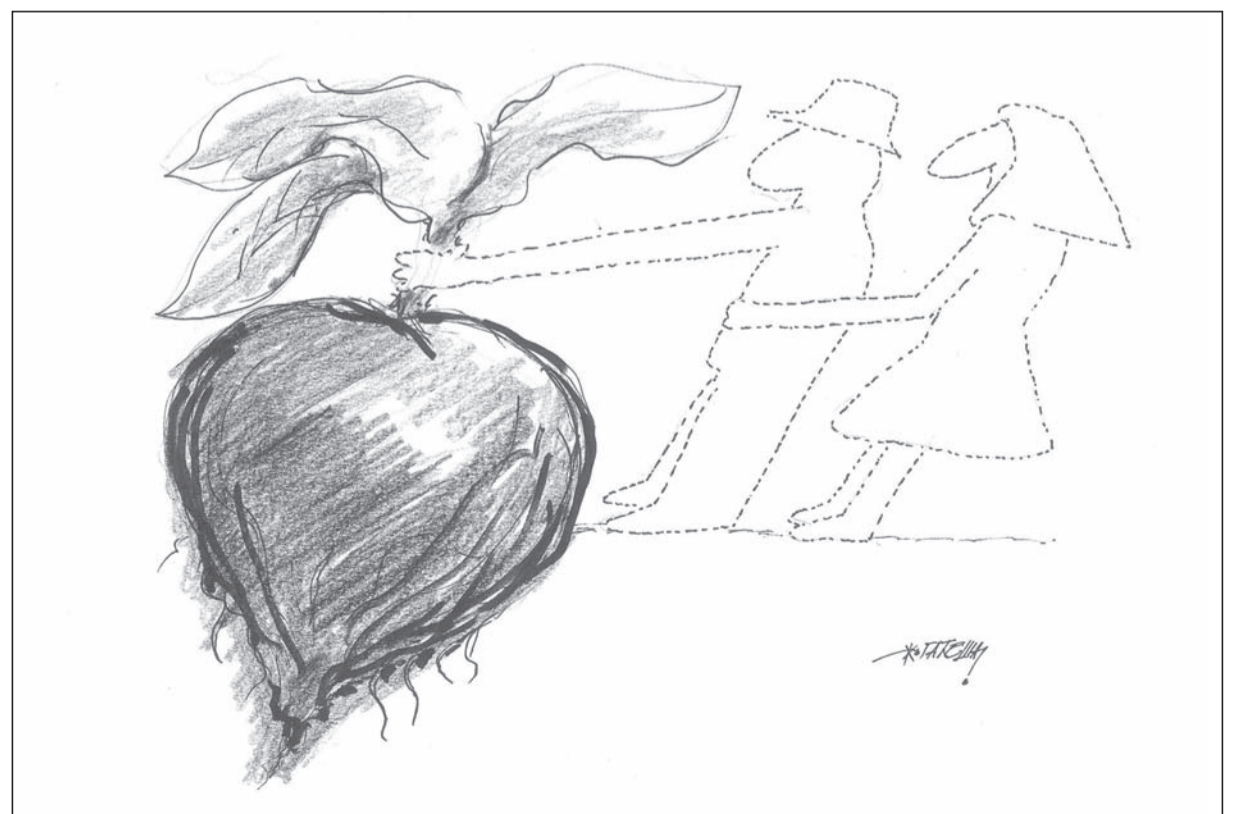
Srednja maksimalna temperatura vazduha u januaru biće iznad višegodišnjeg proseka, sa vrednostima u proseku višim za oko 0.8°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom januara biće oko 4.5°S.

Mesečna suma padavina tokom januara biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku nižim za oko 7 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini januarska suma padavina iznosiće oko 37 mm.

Prognoza vremena do 15. januara

ГРМЉАВИНА КИША МАГЛА СНЕГ ВЕТАР - МАКСИМАЛНА ТЕМП. - МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 11.12. do 15.12.2017.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Stabilizacija cene kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama

Tokom protekle nedelje cena kukuruza je bila stabilna, dok su cene pšenice i soje nastavile sa padom. Izvoz od svega 59.440 tona kukuruza u periodu oktobar-novembar je čak 90% manji u odnosu na isti period prošle godine (569.249 t), što sasvim dovoljno govori o cenovnoj nekonkurentnosti domaćeg kukuruza u odnosu na svetsko tržište, a izvozne destinacije su bile uglavnom zemlje regiona.

Ovonedeljni promet na „Produktnoj berzi“ je činilo 1.225 tona robe, finansijske vrednosti 24.703.250,00 dinara, što je u odnosu na prethodnu nedelju pad za 28,24%, odnosno 25,90.

Najviše se trgovalo kukuruзом, čija je cena bila veoma stabilna i kretala se u prošlonedeljnom opsegu od 16,70 do 16,80 din/kg bez PDV-a. Ponderisana

cena je nešto viša (+0,22%) i iznosila je 16,74 din (18,41 din/kg sa PDV-om).

Pšenica i dalje beleži cenovni pad. Hlebno zrno je prometovano po ceni od 17,60 dinara (19,36 din/kg sa PDV-om), što je za 1,12% niža cena u odnosu na prošlonedeljnu.

Dobra ponuda, pre svega zahvaljujući uvozu, kako soje tako i sojine sačme uticali su da cena ove uljarice beleži pad na nivo koji je čak ispod onog sa početka žetve. Ovonedeljna cena zrna je 47,20 din/kg bez PDV-a (51,92 din/kg sa PDV-om), što je za 2,07% pad u odnosu na prošlonedeljnu cenu.

direktor
Miloš Janjić

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz veštački sušen, rod 2017.	675	18,37-18,48	675	18,37-18,48	+0,22%
Kukuruz veštački sušen, rod 2017. gratis lager do 31.12.	1000	18,48	-	-	-
Kukuruz veštački sušen, rod 2017. gratis lager do 01.03.	1000	18,70	-	-	-
Pšenica, rod 2017. proteini minimum 12%	25	19,36	25	19,36	-1,12%
Pšenica, rod 2017. proteini minimum 12%, gratis lager do 28.02.	475	19,36	475	19,36	-
Soja, rod 2017.	550	51,92-52,25	50	51,92	-2,07%
Krompir rod 2017. bela sorta Marabel, uvoz iz Nemačke	23	30,80	-	-	-
Pirinčani lom od belog pirinča, uvoz iz Italije, skrob 65%, vlaga 12%, big bag vreće, fco-kupac	50	55,00	-	-	-

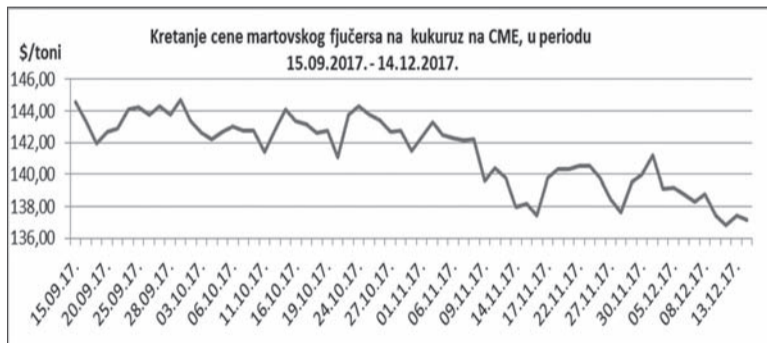
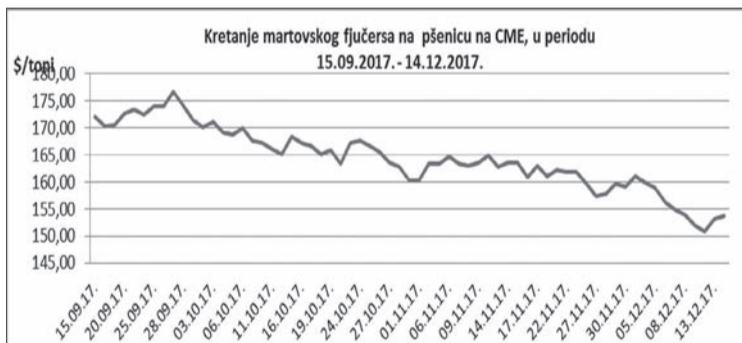
PRODEX

Usled pada cena pšenice i soje, berzanski indeks PRODEX je na dan 14.12.2017. bio na nivou od 208,16 indeksnih poena, što je za 0,73 indeksna poena niže negu pre nedelju dana.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

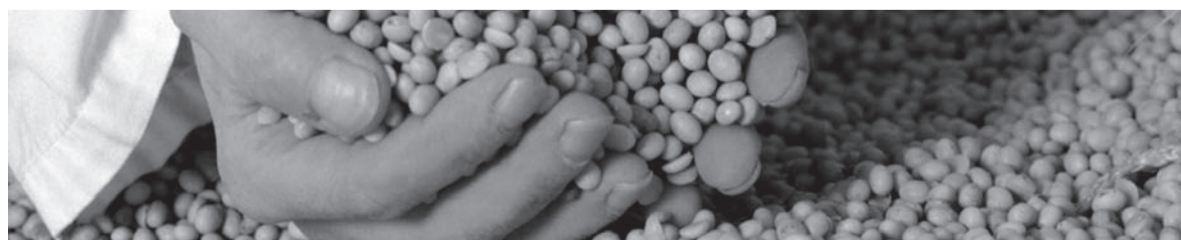
PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, MARTOVSKI FJUČERS 2018.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	153,96 \$/t	151,90 \$/t	150,87 \$/t	153,08 \$/t	153,67 \$/t
Kukuruz	138,81 \$/t	137,40 \$/t	136,85 \$/t	137,40 \$/t	137,16 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica (martovski fjučers) je pojeftinila 0,76%, a kukuruz (martovski fjučers) je pojeftinio 0,95%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, jan 18.	363,62 \$/t	360,98 \$/t	358,48 \$/t	359,80 \$/t	355,54 \$/t
Sojina sačma, jan 18.	331,70 \$/t	327,70 \$/t	324,70 \$/t	326,80 \$/t	325,10 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, soja je pojeftinila 2,46%, a sojina sačma (januarski fjučers) je pojeftinila 3,01%.

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
-	150,05 €t (fjučers mar 18)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
160,00 €t (fjučers mar 18)	151,00 €t (fjučers jan 18)

U Budimpešti u odnosu na prethodnu nedelju, kukuruz je poskupeo 0,14%.

U Parizu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica (martovski fjučers) je pojeftinio 0,47%, a kukuruz je pojeftinio 1,79%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivjovic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

VOĆE 11.12.2017. - 18.12.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(Kostarika)	kg	120.00	130.00	130.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(Ekvador)	kg	110.00	120.00	110.00	bez promene	prosečna
3	Dunja (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	100.00	100.00	pad	slaba
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	80.00	80.00	pad	slaba
5	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(Italija)	kg	170.00	200.00	200.00	pad	vrlo slaba
6	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(Italija)	kg	200.00	200.00	200.00	rast	vrlo slaba
7	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	40.00	50.00	50.00	bez promene	dobra
8	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	60.00	70.00	65.00	bez promene	dobra
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	40.00	60.00	60.00	bez promene	prosečna
10	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	70.00	80.00	70.00	bez promene	vrlo slaba
11	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	35.00	60.00	60.00	bez promene	dobra
12	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	65.00	75.00	70.00	pad	prosečna
13	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	40.00	55.00	55.00	bez promene	dobra
14	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	bez promene	dobra
15	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	bez promene	dobra
16	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	65.00	75.00	75.00	bez promene	slaba
17	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	bez promene	prosečna
18	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	bez promene	dobra
19	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	80.00	80.00	80.00	pad	prosečna
20	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	160.00	160.00	bez promene	vrlo slaba
21	Kruška (Viljamovka)	Domaće	kg	100.00	100.00	100.00	bez promene	vrlo slaba
22	Kruška (Viljamovka)	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	150.00	130.00	bez promene	vrlo slaba
23	Kruška (ostale)	Domaće	kg	100.00	110.00	100.00	bez promene	prosečna

POVRĆE 11.12.2017. - 18.12.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	15.00	15.00	15.00	bez promene	slaba
2	Boranija (žuta)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	bez promene	vrlo slaba
3	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	130.00	130.00	130.00	rast	slaba
4	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	60.00	60.00	pad	dobra
5	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	35.00	35.00	35.00	rast	dobra
6	Dinja (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	220.00	220.00	bez promene	vrlo slaba
7	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	80.00	80.00	rast	prosečna
8	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	60.00	50.00	bez promene	vrlo slaba
9	Kelj pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	100.00	100.00	100.00	pad	vrlo slaba
10	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	100.00	80.00	bez promene	prosečna
11	Krompir (beli)	Domaće	kg	35.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
12	Krompir (crveni)	Domaće	kg	35.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
13	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	15.00	20.00	20.00	bez promene	dobra
14	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	300.00	400.00	350.00	rast	dobra
15	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	16.00	18.00	16.00	bez promene	vrlo slaba
16	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	25.00	25.00	bez promene	dobra
17	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	150.00	150.00	rast	slaba
18	Paprika (ljuta)	Domaće	kg	200.00	200.00	200.00	-	prosečna
19	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	200.00	200.00	rast	vrlo slaba
20	Paprika (šilja)	Domaće	kg	130.00	150.00	150.00	bez promene	slaba
21	Paradajz (chery)	Uvoz(Italija)	kg	300.00	300.00	300.00	rast	slaba
22	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	115.00	110.00	rast	prosečna
23	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	bez promene	dobra
24	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	220.00	200.00	pad	dobra
25	Pasulj (beli)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	rast	dobra
26	Pasulj (sareni)	Uvoz(uvoz)	kg	230.00	230.00	230.00	bez promene	dobra

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	19.00	23.00	22.00	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	19.00	23.00	22.00	bez promene	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	slaba
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	65.00	80.00	70.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	45.00	35.00	bez promene	slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	19.00	23.00	22.00	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	dobra
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	40.00	60.00	50.00	-	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	24.00	26.00	25.00	bez promene	prosečna
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	18.00	17.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	17.00	16.00	bez promene	dobra

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Loznica - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	250.00	280.00	260.00	bez promene	11-15
2	Jarad	sve težine	sve rase	210.00	240.00	230.00	bez promene	6-10
3	Koze	sve težine	sve rase	140.00	160.00	150.00	bez promene	0-5
4	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	130.00	120.00	bez promene	0-5
5	Ovca	sve težine	sve rase	150.00	170.00	160.00	bez promene	6-10
6	Prasad	16-25kg	sve rase	200.00	240.00	220.00	bez promene	31-50
7	Prasad	<=15kg	sve rase	220.00	260.00	240.00	pad	31-50
8	Tovljenici	80-120kg	sve rase	150.00	170.00	160.00	bez promene	11-15

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Beograd klanica

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	220.00	230.00	220.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	240.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	150.00	170.00	165.00	bez promene	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem massey ferguson 178. Tel: 064/960-55-64.
- Prodajem kombajn za višnje. Tel: 063/509-052.
- Samoutovarna prikolica za detelinu. Tel: 069/169-1982.
- Žitna sejačica sa Julama engleske proizvodnje. Širine 2,5m. Garažirana. Tel: 063/778-68-44.
- Prodajem dvoredni berač za kukuruz Zmaj 222, vlasnik, korišćen za sopstvene potrebe. Tel: 063/193-9707.
- Prodajem kombajn, u Popincima. Cena po dogovoru. Tel: 062/554-305.
- Prodajem berač Zmaj 223, 1989 godište. Tel: 063/162-06-46.
- Prodajem IMT špartač. Dvoredni. Kutija za đubrivo. Tel: 063/767-74-92.
- Na prodaju špediter Dubrava 1991, 4m dužina, tablica, za više informacija kontakt, vredi pogledati! Tel: 064/249-99-61.
- Prodajem sačuvan i neisteran traktor imt 542 sa kabinom, poslednjih 15 godina napravio možda 100 sati rada. Tel: 060/45-4-56-04.
- Prodajem kombajn. Cena po dogovoru. Tel: 062/554-305.
- Prodajem kombajn 142. Crvene boje, u dobrom stanju. Može zamena. Tel: 062/487-159.
- Prodajem traktor IMT 542-439, 1986.godište, snaga motora 31,3kW, prvi vlasnik. Cena 4.000 EUR. Tel: 063/786-07-16.
- Na prodaju Berač Zmaj 222 1982. godište. Tel: 063/734-17-19

OPREMA

- Na prodaju pumpa za zalivanje Slap 800 NP i 30 cevi. Tel: 061/2-50-92-84.
- Na prodaju motokultivator, kosačica, freza Zippo. Tel: 064/96-0-55-64.
- Prodajem Kazan za surenje pilica. Tel: 064/232-18-80.
- Na prodaju čerupaljka za piliće. Tel: 064/232-18-80.
- Prikolica Pobeda sandučarka. Polovna u odličnom stanju. Tel: 065/666-39-04.
- Plug leskovački 14 coli i drljača bosanska dubica sa 4 krila. Tel: 060/450-65-55.
- Traktorski delovi rasprodaja. Tel: 063/200-780.
- Motorna prskalica Morava 100L sa Tomos motorom. Tel: 064/310-03-28.
- Cisterna za naftu/ lož ulje na prodaju. Tel: 064/143-60-04.
- Na prodaju prikolica, dužina tovarnog dela 245, širina 110, višenamenska, pogodna za prevoz stoke. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju elevator, nekorišćen nekoliko godina, za više informacija pozvati. Tel: 064/249-99-61.
- Prodajem špediter Dubrava 1991, 4m dužina, tablica, za više informacija kontakt, vredi pogledati. Tel: 064/249-99-61.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

- Prodajem setvospremač u odličnom stanju, za više informacija kontakt telefon. Tel: 064/249-99-61.
- Prodajem dvobrazni plug u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju drljača u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju stočna vaga 500 kg. Tel: 022/461-662.
- Prodajem kazan za rakiju 270 l, tabarka 400 l sa cilindrom. Tel: 063/213-377.
- Pojilica za goveda na prodaju. Tel: 061/177-24-64.
- Prodajem tešku tanjiraču širina 3,60m proizvođač Fero-Kop Temerin. Tel: 063/70-73-328 i 668-409.
- Prikolica Pobeda sandučarka. Polovna u odličnom stanju. Tel: 065/666-39-04.
- Prodajem tifon IMT (kopija Baera). Ima crevo fi 90x400m, turbinu varijator, dodatno crevo dimenzija fi 75x15m, kazan sa klapnom. Tel: 063/767-74-92.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

- Prodajem prikolicu Tehnostroj nosivosti 7.5t. Kiper. Vazдушna kočnica. Tel: 063/767-74-92.
- Na prodaju prikolica, dužina tovarnog dela 245, širina 110, višenamenska, pogodna za prevoz stoke. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju elevator, nekorišćen nekoliko godina, za više informacija pozvati. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju setvospremač u odličnom stanju, za više informacija kontakt telefon. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju drljača u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju dvobrazni plug u dobrom stanju. Tel: 064/249-99-61.
- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Tel: 022/461-662.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

- Na prodaju Detektor (prestanka) rotacije (za kombajne itd.). Tel: 022/310-545.
- Prodajem sejalicu za kukuruz i suncokret PanonijaBecker. U odličnom stanju. Prvi vlasnik. Tel: 062/487-159.
- Na prodaju švedski plug marke Overum 3+1 brazda, visina 78, zahvat 30,36,42.. plug u odličnom stanju radio do prošle godine zamenjen obrtačem. Na prodaju i špartač. Tel: 064/173-33-79.

- Na prodaju šestoredni spartac marke Tupanjac 2012 godiste, špartač u odličnom stanju.. Na prodaju i plug. Tel: 063/841-86-89.
- Čerupanje pilića, kapacitet 3 komada odjednom, motor monofazni. Tel: 064/381-16-71.
- Prodajem imt plug 14 coli ili menjam za manji, cena 250eura. Tel: 063/509-052.
- Rashladni split uređaj H.121-8.1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama, temperatura rashlađivanja do - 4 stepena, pogodna za voća i povrća. Cena po dogovoru. Tel: 064/210-62-11.
- Na prodaju Souchu pinet tanjirača 24 diska, odlično stanje, iz uvoza. Tel: 064/510-98-66.
- Na prodaju srednje teška drljača sa duplim rotorima, hidraulično sklapanje, iz uvoza. Tel: 064/510-98-66.
- Prodajem muzilice za krave i koze, Novo- garancija dostava na celoj teritoriji Srbije. Tel: 062/836-67-31.
- Na prodaju Atomizer. Tel: 064/240-80-83.
- Na prodaju osovina za cikular duzine 55cm, promer, promer ležajeva 30mm, promer za testeru 25mm. Tel: 065/874-28-08.
- Na prodaju Krunjač i prekrupač Lifam. Tel: 063/806-97-64.
- Prodajem dve prskalice za traktor "Metalna RAU" od 350 litara. Tel: 064/539-53-12.

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVNI, LOKALI

- Prodajem kuću 160m2 severno od Planinske. Tel: 062/869-98-43.
- Prodajem stariju kuću u Šuljmu. Tel: 632-263 i 069/24-04-964.
- Prodajem kuću 70m2 u blizini Matije Huđi sve renovirano, cena 32.000 evra. Tel:065/321-12-55.
- Kupujem 5 hektara zemlje u komadu 2. ili 3. duž od asfalta, klasa zemlje nebitna, da se nalazi u prečniku deset kilometara od Sremske Mitrovice. Tel: 063/54-11-76.
- Prodajem nedovršenu vikendicu 50m2 na Fruškoj gori iznad Divoša plac 43 ara. Tel: 069/144-45-51.
- Mlad bračni par traži nameštenu kuću ili stan. Tel: 065/219-11-26.
- Prodajem kuću 70m2 u blizini Naselja Matije Huđi, sve renovirano. Tel: 063/321-255.
- Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 062/869-98-43.
- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011
- Prodajem kuću 130m2 na placu od 6 ari u ulici Đure Daničića, cena 25.000 evra. Tel: 065/32-11-255

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Prodajem kuću 160m2 severno od Planinske. Tel: 062/869-9-843
- Prodajem dve kuće na istom placu pogodno za držanje stanara. Povoljno. Tel: 062/443-385
- Prodajem kuću 70m2 u blizini Matije Huđi na placu od 2.5 ara cena 31.000 evra. Tel:065/321-12-55
- Prodajem kuću 67m2 na placu od 8 ari u blizini atletskog stadiona. Tel:065/32-11-255
- Prodajem jedno jutro obradive zemlje u Čalmi na mitrovačkom putu blizu sela. Cena po dogovoru. Tel: 063/219-542
- Prodajem kuću površine 110m2, centralno grejanje, novo kupatilo. Karađorđeva 22, Sremska Mitrovica. Tel: 063/150-20-17 i 022/621-051
- Prodajem stariju kuću u Šuljmu. Tel: 632-263 i 069/24-04-964
- Prodajem kuću na tri sprata Ulica Cerska 106 u Lačarku ili menjam za kuću u Bosni. 00/941-632-414-078
- Menjam pola kuće 100m2 sa CG u užem centru Beograda za kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 060/613-53-77 i 065/324-09-35.
- Prodajem dva jutra zemlje u Jarku. Tel: 069/618-233.
- Prodajem 5 jutara zemlje u Kuzminu sa 2 komada blizu sela kraj puta za Bosut. Šojić Nebojša. Tel: 063/80-54-976.
- Prodajem građevinsko i poljoprivredno zemljište, površine 6 jutara na Eremu i kraj autoputa. Tel: 064/20-19-310.
- Prodajem kuću sa pomoćnim objektima u Mandelosu, Pinkijeva 67. Tel: 062/625-955.
- Menjam pola kuće 100m2 u centru Beograda kod Skupštine, CG za kuću u Sremskoj Mitrovici uz doplatu. Tel: 065/324-40-935 i 06-0/613-53-77.
- Prodajem kuću u Lačarku Nikole Tesle 19. Tel: 066/90-46-830.
- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.
- Prodajem kuću u blizini naselja Matije Huđi, ulica Vladimira Matijevića. Tel.063/321-255

- Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. Mob: 063/592-235
- Prodajem jabuke sezona 2016. Tel: 063/139-19-75.
- Prodajem dvogodišnje i trogodišnje sadnice aronije, ove godine rađaju. Tel: 064/319-31-12.
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 063/860-01-89.
- Prodajem stajsko đubrivo. Tel: 022/435-189.
- Prodajem lešnik. Tel: 063/693-073.
- Prodajem mineralno đubrivo mineral forte. Tel: 063/662-336.
- Na prodaju balirana detelina extra kvaliteta. Tel: 064/217-77-33.
- Prodajem zob (ovas). Tel: 064/295-56-85.
- Prodajem japanske bundeve na veliko. Tel: 064/666-08-66.
- Prodajemo grožđe za vino i rakiju. Tel: 064/120-99-11.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Futoški kupus na prodaju. Tel: 064/429-80-20.
- Prodajem japanske bundeve na veliko. Tel: 064/666-08-66.

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. Mob: 063/592-235

- Prodajem jabuke sezona 2016. Tel: 063/139-19-75.
- Prodajem dvogodišnje i trogodišnje sadnice aronije, ove godine rađaju. Tel: 064/319-31-12.
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 063/860-01-89.
- Prodajem stajsko đubrivo. Tel: 022/435-189.
- Prodajem lešnik. Tel: 063/693-073.
- Prodajem mineralno đubrivo mineral forte. Tel: 063/662-336.
- Na prodaju balirana detelina extra kvaliteta. Tel: 064/217-77-33.
- Prodajem zob (ovas). Tel: 064/295-56-85.
- Prodajem japanske bundeve na veliko. Tel: 064/666-08-66.
- Prodajemo grožđe za vino i rakiju. Tel: 064/120-99-11.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 800,00 dinara

Svakog meseca na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta **615-200**

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem crno grožđe, sorta Hamburg i Vranac, cena 60 dinara/kg, imam 200kg, lokacija Iriški Venac - Fruška Gora. Tel: 064/310-80-78.
- Na prodaju ovogodišnja detelina odličnog kvaliteta. Bale deteline su dobro sačuvane pod šupom. Imao ukupno oko 900 bala. Tel: 063/860-01-89.

USLUGE, POSLOVI

- Selidbe i kombi prevoz robe. Tel: 061/66-66-771.
- Šlep služba i prevoz vozila u zemlji i inostranstvu. Tel: 062/576-233.
- Potrebni CO2, REL zavarivači, bravari, cevri i brusaci za rad u Puli i Subotici. Tel: 062/641-193.
- Matematika, časovi za sve uzraste osnovna, srednja, fakultet. Dolazim kod vas. Tel: 065/452-11-88, 022/617-525 i 022/611-622
- Časovi klavira, solfeđa, teorije muzike i džez gitare, cena po dogovoru. Tel: 065/244-21-95.
- Tražimo molare, gipsare, keramičare sa iskustvom za rad u Nemačkoj. Plata po dogovoru, imaće smeštaj. Pošaljite svoj cv na mejl. email: senad007mujic@gmail.com.

- Uslužno krečenje i gletovanje popust za penzionere 30%. Tel: 061/145-6652

- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Na prodaju kobila stara 6 godina radna, nemam za kravu i tele simentalca ili telad. Tel: 064/233-83-22.

- Prodajem 18-nedeljne koke nosilje. Tel: 064/419-18-02.

- Prodajem stado koza. Tel: 061/2-95-57-02.

- Na prodaju pilići kilasi za dalju dohranu. Tel: 065/229-75-57.

- Prodajem dve alpske koze, cena je 120 evra obe, i dve koze po 50 evra. Pozvati na tel. može i na viber. Tel: 065/578-63-33.

- Prodajem Hereford junad sa HB brojem. Njih devet različite težine, 250 do 550kg. Tel: 064/554-07-21.

- Na prodaju dva muska teleta sisancad, Holstajn. Tel: 062/461-1-59.

- Prodajem 5 krava simentalke, 3 su u drugoj laktaciji i dve junice su otepljene pre dvadeset dana sa jednim teletom svaka, sve krave su od austrijskih bikova. Tel: 021/297-60-88.

- Ovce na prodaju. Tel: 063/724-17-76.

- Prodajem konje. Tel: 063/899-6853.

- Na prodaju pilići kilaši za dalju dohranu. Tel: 065/229-7557.

- Prodajem 18-nedeljne koke nosilje! Tel: 064/419-1802.

- Prodajem stado koza. Tel: 061/29-5-5702.

- Prodajem mlade tovljenike oko 100kg cena 180din. I krmaču oko 300kg cena 150din. Tel: 064/108-8422.

- **DULEX TIM doo vršimo otkup svinja u klasi ovaca, junadi i teladi – najpovoljnije cene. Informacije telefonom: 069 / 773-784.**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

- **Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima**

- **„Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu**

- **Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...**

- **Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob: 063/8526-021

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

**VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA
KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA
"KURIR-2"**

**Trg Vojskijskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950**

PLASTENICI, STAKLENICI

- Na prodaju polovni plastenici. Tel: 063/778-67-65.
- Prodajem 2 plastenika dupla folija 50x8m. Tel: 063/510-868.
- Prodajem plastenik dimenzija 31,5x7,5 (mogućnost proizvodnje 1.5m). Rampa, mačka, vodilice, kosačica - idu zajedno sa plastenikom (uračunato u cenu). Tel: 063/767-74-92.

- Prodajem dva polovna plastenika 12X57 i jedan od 12X70 metara i kotlove za grejanje istih i svu dodatnu opremu za proizvodnju u njima. Tel: 063/778-67-65.

PČELARSTVO

- Prodajem 18 rojeva, pcele su potpuno zdrave i spremljene za zimu. 50€ po roju. Tel: 064/157-94-49.
- Na prodaju pčelinje zajednice na 10 LR ramova pre bagremove paše, 5 zajednica. Sve zajedno 350 EUR, a pojedinačno 75 EUR. Tel: 065/878-35-93.

- Na prodaju društva na 10 LR ramova spremne za bagremovu pašu. Tel: 065/878-35-93.

- Prodajem rojeve na 5 LR ramova, 3 rama legla, 2 rama hrane, pre bagrema. Tel: 063/781-99-98.

- Prodajem uređaj za prikupljanje pčelinjeg otrova. Tel: 022/310-545.

KUĆNI LJUBIMCI

- Na prodaju zečevi sivog orijaša, stari 3 meseca. Tel: 065/290-29-62.

- Hitno poklanjam ženku mini Pinča vakcinisana, čipovana i ima pasoš. Tel: 022/630-150 i 060/651-09-54.

- Na prodaju Hajkom kunici izuzetno kvalitetni vrhunskog porekla odgajani u vrlo dobrim uslovima. Tel: 063/564-166.

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Alfa Romeo 156 JTD dizel karavan, godina proizvodnje 2001, limarija i motor odlično stanje uz auto sve četiri letnje gume gratis. Tel: 064/44-20-412.

- Kupujem automobil do 2.000 evra stanje nebitno. Tel: 069/13-32-132.

- Prodajem dva kombija turbo dizel 2010, 2012. godišta. Tel: 06-3/225-306.

- Prodajem Kombi Trival turbo dizel godina proizvodnje 2010., Kombi dizel turbo dizel 2012 godišta i kombi Dukato godina 2012, prešao 25000 km. Tel: 064/642-62-66.

- Prodajem Reno 5, plus delovi. Tel: 064/370-45-93.

- Kupujem automobile ispravne i neispravne havarisane do 2000 evra. Tel: 069/133-21-32.

RAZNO

- Prodajem čekićar i prekrupač Odžaki. Tel: 064/38-28-534.

- Prodajem palete, trgovačke vage Bizerba i salomoznice, sve vrlo povoljno. Tel: 063/225-306.

- Prodajem električni šporet. Tel: 065/26-25-723.

- Prodajem prozor Veluks komplet dimenzije 66x118, veoma povoljno. Tel: 022/624-497.

- Prodajem peč na čvrsto gorivo cena 5000 dinara. Zvati posle 15 sati. Tel: 060/626-92-20.

- Prodajem TV, polovan, očuvan, dobra slika, cena po dogovoru. Tel: 627-593

- Prodajem palete, trgovačke vage Bizerba i salomoznice, sve vrlo povoljno. Tel: 063/225-306.

- Prodajem muskantne bundeve na veliko i malo! Tel: 064/666-08-66.

- Prodajem električni šporet. Tel: 065/26-25-723.

- Prodajem antidekubitalni dušek, korišćen 9 meseci. Tel: 064/51-50-181.

- Prodajem krunjač prekrupač, Odžaki. Tel: 064/318-82-10.

Novine za savremenu poljoprivredu

SREMSKA POLJOPRIVREDA

Roloplast Mošić

- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafstuke, vint, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.

- Prodajem 4 alu-felne 15 sa 4 rupe. Tel: 064/37-34-300.

- Prodajem nov parket jesen 600h70 i hrast 500h62. Tel: 065/815-08-65.

- Povoljno prodajem dobro očuvan zamrzivač sandučar 310 litara. Tel: 069/626-130.

- Na prodaju Ladolež ljubičasti-seme. Tel: 064/544-59-53.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

- Na prodaju krunjači odžaki sa jednom i dve rupe i Lifamovi. Više informacija na telefon. Tel: 063/851-95-78.

- Na prodaju krunjač odžaki dobro očuvan i spreman za rad. Tel: 022/742-808.

- Prodajem dve drvene kace za kominu, zapremine od 1200 i 1800 litara. Malo korištene, očuvane. Tel: 064/464-51-46.

- Na prodaju Prekrupač-čekićar na kardanski pogon (310e) i krunjač-prekrupač Odžaki sa dve rupe (210e). Sve je očuvano (malo korišteno) i u odličnom stanju. Tel: 064/464-51-46.

- Na prodaju stabilan sistem linijske muže za mužu dve krave istovremeno. Tel: 063/528-743.

- Na prodaju stubovi od prenaprnutog betona. Tel: 064/822-61-68.

- Prodajem nove muzilice, posuda 20 litara garancija, monofazna struja, dostava na adresu. Tel: 062/836-67-31.

- Prodajem kavezi za koke nosilje i prepelice. Tel: 064/658-93-80.

- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Dimenzije prostora za stoku 180x75 cm. Visina ograde 85 cm. Tel: 022/461-662.

- Na prodaju kazan Valjevac kovani i iskivan 100 litara. Tel: 064/118-75-05.

- Na prodaju Vagarova vaga. nekorisćena jos stoji na fabričkoj paleti. 2001 godiste. Gazište 85-95 cm. Tel: 062/850-19-12.

- Prodajem rashladni split uređaj H.121-8,1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama temperatura rashladjivanja do -4 stepena, zavisno za čega vam treba. Pogodna za čuvanje voća i povrća. Tel: 060/424-65-22.

- Na prodaju kulenska creva, uvozna, sečeno i vezano na 0,5m. Tel: 064/232-25-77.

- Na prodaju detektor (prestanka) rotacije (za kombajne itd.). Tel: 022/310-545.

- Prodajem manju profesionalnu komoru za čuvanje voća i povrća. Tel: 061/655-34-24.

- Prodajem mekana drva. Tel: 064/382-85-34.

- Kupujem tamburaški instrument prim ili bisernicu. Tel: 062/8426-400

- Prodajem Šidalova garažna vrata, 2,40x3 m. Tel: 063-80-70-116.

LIČNI OGLASI

- Tražim za Novu godinu prijatelja za druženje ko je sam da ne bude sam, da nije alkoholičar, da ne puši od 60-65 godina, može i brak. Javite se do Nove godine. Tel: 061/186-57-58.

- Diplomirani inženjer iz Sremske Mitrovice traži ženu koja može da rađa za ženidbu. Tel: 618-031 i 064/542-12-77.

- Povratnik iz Švajcarske 48 godina, želi da upozna ženu do 40 godina radi druženja, a moguća i ozbiljna veza. Tel: 063/77-33-946.

- Tražim ozbiljnu ženu bez baveza za stanovanje bez nadoknade. Tel: 022/670-084.

- Situiran gospodin traži gospođu od 35-50 godina radi druženja ili eventualnog braka. Tel: 621-971.

- Penzioner bez obaveza 58 godina antialkoholičar, materijalno i stambeno obezbeđen traži ženu radi braka do 60 godina. Tel: 065/455-10-98.

- Udruženje „Moja sreća“ iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojkice iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

AKTUELNOSTI
SAVETI STRUČNJAKA
GAZDINSTVA
POLJOBERZA
MALI OGLASI

POSETITE NAŠ SAJT!

www.sremskenovine.rs

Сремске Новине

Svinjokolj u vinskome Sremu

Kad nastupi novembar, u domaćinstvima širom Fruškogorja ne guje se običaj svinjokolja. Ranije je ovaj događaj okupljao rodbinu, prijatelje i komšije pa se radilo do kasno u noć. Sada je malo drugačije.

Dan ranije, uoči svinjokolja, potrebno je sve pripremiti veliki sto koji se iznese na dvorište, ispred trema, kazan za grejanje vode - oranija, veće korito za šurenje svinje, zvono levak za fino čišćenje kože ili glokni. Za svinjokolj se obično ustaje sa prvim petlovima i ranom zorom se okupljaju ukućani, komšije koje dolaze na mobu i majstori. Kafa, kuvana rakijica i kuvano vino su nezaobilazni, hladno je i valja se ugrijati, jer veliki posao tek predstoji.

Kazan se uveliko puši i vatra se loži. Svako ko dođe na svinjokolj ima neko zaduženje. Kada se završi obrada, kreće se sa pravljenjem kobasica, kulenova, švargli i topljenja čvaraka. Mešaju se čvarci u oranijama, peče se roštilj, prave kobasice i kulen.

- Meso se melje i odvaja se čisto, kvalitetnije meso za kulen, kao i za kobasicu. U smesu za kulen dodajemo papriku, so, šećer, rum, ko šta voli. Zavisu od domaćina kod kog radimo. Neko voli ljuto, neko voli slano i uglavnom je to suština. Što se tiče pravljenja kobasica, one su malo blaže, ali ih takođe pravimo po ukusu domaćina. Završetak svih

Čvarci – najsladji proizvod

poslova zavisi od majstora, mi gde god da radimo završimo do dva, tri sata popodne – kaže glavni majstor na jednom divoškom svinjokolju čiji smo gosti bili, **Mile Pavlović**.

Kada se čvarci istope, a kulen, kobasice i krvavice naprave, to znači da su radovi pri kraju.

- Tu smo kod našeg komšije **Duleta**, pravimo krvavice, kobasice, sve po redu, pa ćemo da pravimo i sremački švargl. Vreme nam ide na ruku, lep je dan pa je i lakše raditi, a majstor Mile nas požuruje. Moj posao je danas da ispečem roštilj i da osolim džigernjaču kako neki kažu, a mi zovemo to krvavice. Ja pravim krvavice, a Mile je napravio

već kulen i kobasice. Proces pravljenja krvavice je sledeći: prvo se u oraniji obare glave, srca, jezik, malo kožurice i mesa. To se prvo ohladi, pa se bira od koščica i onda se samelje ili isecka na kockice. Potom se zaljuti paprikom, stavimo beli luk, so i ostale dodatke. Sve se pravi u prirodnim crevima. Zavisu od domaćina, nekad neko stavi gotove proizvode na jedan ili dva dima i to bude odlično – priča majstor **Neđa Antonić**.

Nakon što se sav posao završi, kreće druženje uz ručak ili večeru. Kada se radnici dobro umore, onda im sledi veselo veče. A uz muziku i dobru kobasicu, majstori zaborave na umor i razvesele se. Nažalost, u današnje vreme, sve je manje omladine koja je zainteresovana da bude uključena u ovaj proces, tako da je sve prepušteno starijima.

Sa svinjama se i ove zime zanima još jedan Divošanin **Lazar Čekerinac** koji uz to obrađuje i gotovo sto hektara zemlje, od čega je deo pod arendom. Uprkos mnogobrojnim problemima sa kojima se poljoprivrednici u Srbiji susreću, Čekerinac ističe da od života od oranica neće odustati, ali da je organizovanija i postojanija podrška države preko potrebna.

- Radimo oko 100 hektara zemlje, a od toga je jedan deo i arenda. Što se tiče cene arende, ona iznosi od 150 do 250 evra po jutru, a sve u zavisnosti od toga gde se nalazi parcela. Najviše sejemo soju i kukuruz koje u daljoj preradi ko-

Majstori Mile i Neđa

Sa svinjokolja

Lazar Čekerinac

ovo vreme sam prodavao svinje i po 120 dinara. Imamo dobru hranu sa dovoljno proteina, dobar premiks, tako da je mesnatost velika, tovljenici kvalitetni i samim tim imamo i siguran otkup. Sledeću turu bih trebao da prodam u februaru, videćemo kakva će cena biti tada. Inače, po turnusu sam do sada imao 500 tovljenika. Ako povećam kapacitet na 60 krmača, trebalo bi da bude godišnje oko 1.000 tovljenika, ističe Čekerinac.

Posao sa krmačama i tovljenicima, napominje ovaj vredni Divošanin, zahteva stalnu posvećenost i pun angažman. Kao jedini način da se posao olakša, Čekerinac ističe nabavku što kvalitetniju opremu.

- Kada je hladno vreme u prasištu temperatura treba da je 25, a u odgajivaštu i do 30 stepeni. Sve to zahteva investicije, a bez takvih investicija, teško da ćemo doći do pravih rezultata – napominje ovaj poljoprivrednik i dodaje da nova tehnologija ipak ne može da zameni iskustvo i znanje, te da nije važno samo puno raditi, već je važno raditi kvalitetno i pametno. - S obzirom na to da smo nekada uslužno obrađivali zemlju i to po Bačkoj i Banatu, mogu slobodno da kažem da je ipak lakše kad se radi kod kuće. Trenutno sve postizemo da uradimo žena i ja, u sezoni nam nekad radnici pomognu, ali se uglavnom sve radi u krugu porodice i uz pomoć ukućana – kaže Lazar Čekerinac.

ristimo za prehranu svinja. Tokom 2006. godine smo napravili farmu za svinje, površine oko 400 kvadrata. Sada sam kupio krmače i idem ka tome da farma bude zatvorenog tipa, da imamo zaokružen proces. Težimo ka tome da imamo 60 krmača, što je i kapacitet tovljišta. Kada imate zaokružen proces, manje je bolesti u tovu i znate kakvu rasu imate. Mi se baziramo na rasu Jorkšir – kaže Lazar Čekerinac.

On dodaje da cena svinja varira, ali da se na trenutnu cenu ne može požaliti previše. Poslednju turu prodao je po ceni od 170 dinara, dok cena tovljenika trenutno ide i do 180 dinara.

- Za ovo doba godine, nije loša cena, pre godinu ili dve dana, u

S. L.

Rad sa svinjama traži punu posvećenost

NAPRAVILI MOTO KROS STAZU

Bajkerska atrakcija

Bajkerska ekipa

A da u Divošu u ovim danima ima i onih koji manje mare za svinje, a više za dvotočkaše, svedoči i nekolicina meštana ovog sela koji su odlučili da naprave moto - kros stazu. Ova staza nalazi se iznad sela, dužine od oko 1.300 metara i oko osam metara je široka.

Sam teren bio je pogodan za

ovakvu vrstu ekstremnog sporta, tako da je ova staza imala i prirodan pad, samo je malo proširena. Kada je lepo vreme ili neradni dan, Divošani iskoriste priliku da uživaju u vožnji.

Najmlađi među njima je **Aleksandar Čekerinac** koji ide u sedmi razred osnovne škole, a koji je ljubav prema motorima

nasledio b od tate. Pored njega, tu su i malo stariji: **Lazar Čekerinac**, **Goran Džever**, **Željko** i **Minja Pavlović**, **Darko Kondić** i **Vlajko Kalauzović**. Ova ekipa je i zaslužna za nastajanje i uređenje staze. Izgradnjom moto - kros staze, ljubitelji ekstremne vožnje, konačno imaju mesto za uživanje.